TRST, četrtek
15. novembra 1956
Leto XII. - Št. 259 (3497)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din. MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Ciper in Alžir na dnevnem redu glavne skupščine Združenih narodov

Hammarskjoeld odpotoval v Kairo - Prve skupine varnostnih sil OZN odpotovale danes ponoči v Egipt

NEW YORK, 14. — Glavni odbor skupščine OZN je danes brez glasovanja priporočil naj se na dnevni red sprejme vprašanje Cipra. Britanski delegat je sporočil, da se temu ne upira, če se skupno z grško zahtevo sprejme na dnevni red tudi angleška zahteva, na kar je Grčija pristala. Tako bodo o tem vprašanju razpravljali na grško zahtevo pod naslovom «Prizanje ciprskemu prebivalstvu pravice do samoodločanja», na angleško zahtevo pa pod naslovom «Podpora, ki jo Grčija daje terorizmu na Cipru».

Med razpravo se je turški predstavnik uprl sprejemu zadeve na dnevni red in dejal, da bi zadevna razprava samo poslabšala odnose med Grčijo in Turčijo.

Odbor je zatem priporočal sprejem alžirskega vprašanja. Francoski predstavnik je izjavil, da si pridržuje pravico sprožiti ob pravem času vprašanje «vmešavanja v francoske zadeve v Alžiru».

Končno je bilo sprejeto tudi vprašanje zahodne Nove Gvineje.

Brez razprave je odbor priporočal sprejem vprašanja razorožitve, Koreje, poročila ravnatelja urada za pomoč palestinskim beguncem na Srednjem vzhodu in vprašanje miroljubne uporabe Antarktike. Na dnevni red je bilo sprejeto tudi vprašanje rasne diskriminacije v Južni Afriki in rasna diskriminacija ter preganjanje Indijcev v Južni Afriki.

Večina v glavnem odboru pa je odklonila sprejem vprašanja kitajskega predstavništva v OZN. Za obravnavanje tega vprašanja na sedanjem zasedanju se je izreklo pet delegatov, proti pa osem. En delegat se je vzdržal.

Alžirska fronta narodne osvoboditve je poslala OZN spomenico z zahtevo, naj pride na dnevni red skupščine alžirsko vprašanje. Spomenica med drugim pravi, da sa- pritisk mednarodne javnosti, izražen v glavni skupščini, utegne prisiliti Francijo, da privoli v pogajanja s pravimi predstavniki alžirskega ljudstva in v ureditev alžirskega vprašanja».

Alžirci, je poudarjeno v spomenici, hočejo imeti demokratsko republiko v okviru Severnoafriške federacije. Voditelji delegacij Tunizije, Maroka in Sudana, novih članic OZN, so imeli sestanek z novinarji. Med drugim so izjavili, da bodo njih vlade v celoti podprle vse dežele, ki se borijo za neodvisnost. Tudi tajnik delegat Mongi Slim je ob tej priložnosti izrekel za sporazumno urejanje vprašanj, kakor se je primerilo na tuniško-francoskih pogajanjih o neodvisnosti Tunizije. Maroški delegat Ben Abut pa je zahteval, naj Alžiru nemudoma priznajo popolno neodvisnost.

Medtem pa je glavni tajnik OZN Hammarskjoeld nocoj odpotoval z letalom iz New Yorka v Kairo. Med potjo se bo ustavil v Rimu, kjer se bo razgovarjal z generalom Burnsom.

Pred odhodom je Hammarskjoeld dal ukaz, naj prvi kontingent mednarodnih varnostnih sil OZN odpotuje v Egipt. V tem smislu je brzojavil generalu Burnsu v Capodichino po današnjem sestanku mednarodnega posvetovalnega odbora, ki ga je ustanovila glavna skupščina.

General Burns je prišel v Capodichino danes popoldne iz Rima in si je tam ogledal oddelke varnostnih sil. Zvečer se je z letalom vrnil v Rim.

Predstavnik OZN v Neaplju Wade je po telefonskem razgovoru z generalom Burnsom sporočil, da bo prvi kontingent varnostnih sil OZN odpotoval v Egipt ponoči ob 3.30, drugi kontingent pa ob 4.30. V prvi skupini bo 45 danskih vojakov, v drugi pa 50 Norvežanov.

Predstavnik OZN v New Yorku je novinarjem izjavil, da bodo te oddelke prevažala švicarska letala DC-6 družbe «Swissair», ki bodo pristajala v letališki bazi Abu Sueir ob Sueškem prekopu. Predstavnik je pripomnil, da na tem področju pripravljajo sprejem začetne skupine tisoč mož.

Hammarskjoeld se bo ustavil v Kairu dva dni in njegov povratek v New York, ki je določen za prve dni prihodnjega tedna, bo odvisen od tega, ali bo obiskal Madžarsko ali ne. Hammarskjoeld bo odšel v Budimpešto ob svojem povratku iz Kaira, če bo madžarska vlada v to privolila.

Ob 4.30 danes zjutraj je prispelo v Capodichino iz Kopenhagna letalo s 65 danskimi vojaki. Ob 7.30 pa je prišla prva skupina kanadskih vojakov. Skupina šteje 9 častnikov in 12 vojakov. Drugi dve kanadski letali sta prispeli ob 8.30 in 9.30. Pozno popoldne so prispela druga štiri letala, ki so pripeljala vojake in vojaški material.

Nocoj so prišla druga tri letala iz Danske in Norveške s skupno 119 vojaki med katerimi 8 častnikov in 10 podčastnikov.

Največji kontinget je prispel ob 22.50 z ameriškim letalom «Globemaster» iz Kopenhagna, ki šteje 89 vojakov, 3 častnikov in 12 podčastnikov.

V zvezi z angleško-francoskim zavlačevanjem umika iz Egipta pa se zopet pojavljajo vesti o morebitnem prihodu sovjetskih prostovoljcev v Egipt. Tako je ameriški dopisnik radijske mreže «CBS» Dan Schorr sporočil v New York, da je egiptovsko poslaništvo v Moskvi dobilo iz Kaira navodila, naj zaprosi za odhod sovjetskih prostovoljcev, ki jih je SZ ponudila, in da je bila ta prosnja izročena sovjetski vladi. V egiptovskem poslaništvu v Moskvi so te dni izjavili, da se je do sedaj prijavilo nad 50.000 sovjetskih prostovoljcev. Egiptovski poslanik v Djakarti pa je sporočil, da se je tam prijavilo 75 tisoč indonezijskih prostovoljcev za Egipt. Prijavilo se je, poleg 250.000 kitajskih prostovoljcev tudi 10.000 pakistanskih.

Nehru obišče ZDA pred koncem leta

WASHINGTON, 14. — Indijski poslanik v ZDA Mehta se je včeraj sestal z Eisenhowerjem. Po razgovoru je izjavil, da se bosta Eisenhower in Nehru sestala še pred koncem leta v Washingtonu ali v bližini. Izrekel je upanje, da bodo uradno sporočili o dnevu obiska objavili prihodnje dni.

Mehta je izjavil, da bosta Eisenhower in Nehru govorila o Srednjem vzhodu in drugih vprašanjih, ki so s tem povezana.

Izjava držav skupine Colombo

NOVI DELHI, 14. — V indijski prestolnici so se zaključili razgovori štirih držav skupine Colombo. O razgovorih so objavili izjavo na sedmih straneh. Štirje ministrski predsedniki obsojajo angleški francoski in izraelski napad na Egipt ter zahtevajo umik sovjetskih čet iz Madžarske. Dalje zahtevajo razveljavljenje vojaških paktov in umik vseh tujih čet iz katere koli države.

Glede Egipta poudarja izjava z zadovoljstvom odpor svetovne javnosti, bodisi v OZN ali izven nje, proti napadu na Egipt. Ministri obžalujejo, da se tuje čete niso še umaknile iz Egipta in da so napačalci postavili pogoje za njih umik.

Glede Madžarske izreka izjava zaupanje, da bo po končani borbi v tej državi prišlo «do spremenb na miren način v skladu z željo madžarskega ljudstva, ki mora svobodno odločati o svoji prihodnosti in obliki vlade».

Izjava izreka nato solidarnost z alžirskim ljudstvom, ki se bori za svobodo, in obsoja ugrabitev petih alžirskih voditeljev.

Novi angleški poslanik v Moskvi

LONDON, 14. — Danes so javili, da je bil za novega angleškega veleposlanika v Moskvi imenovan Patric Reilly, bivši angleški minister v Parizu. Dosedanji veleposlanik William Hayter je bil imenovan za podtajnika v Foreign Officeu namesto Harolda Caccia, ki je bil imenovan za veleposlanika v Washingtonu.

ČLANEK VELJKA VLAHOVIĆA V «BORBI»

Glavni nauk madžarske tragedije: S staro prakso čimprej prenehati!

Odgovor Fajonu in Hodži na očitke o krivdi Jugoslavije za dogodke na Poljskem in na Madžarskem - Jugoslavija ostane zvesta svoji dosedanji zunanji politiki - Zveze z Madžarsko se normalizirajo

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 14. — Po vestev iz pristojnih krogov je v Jugoslaviji — poroča naš dopisnik — okrog 300 madžarskih beguncev. Vsi begunci so preskrbljeni s hrano, obutvijo, obleko in imajo na razpolago zdravniško nego. Begunci imajo v skladu z načeli Združenih narodov, ki jih Jugoslavija in jugoslovanska vlada strogo spoštuje, pravico do političnega zatočišča, oziroma da se na svojo željo vrnejo v domovino ali pa odpotujejo v katero koli drugo državo. Na ponudbo visokega komisariata za begunce v OZN, da pošlje pomoč, je jugoslovanska vlada odgovorila, da trenutno ne potrebuje nobene pomoči, če bo to potrebno, se bo jugoslovanska vlada obrnila na visoki komisariat za begunce.

Železniški, rečni in telefonsko - telegrafski promet z Madžarsko se normalizira. Jugoslovanske rečne ladje, ki so dvajset dni čakale v CSR, v Madžarski in ob jugoslovansko - madžarski meji, so danes nadaljevale plovbo po Donavi v skupinah dveh do treh ladij v obeh smereh.

Čez mejne prehode Kelebija in Kotoriba so odpotovali na Madžarsko včeraj trije vlaki, iz Madžarske pa sta prispela dva vlaka. Skozi Jugoslavijo so prav tako odpeljali blagovni transporti iz Bolgarije s hrano, zdravili in gradbenim materialom, ki ga je bolgarska vlada poslala prizadetemu prebivalstvu Madžarske. Potniški železniški promet med Jugoslavijo in Madžarsko še ni vzpostavljen. Po informacijah iz ravnateljstva pošte, telegrafa in telefona, telegrafski promet z Budimpešto še ni vzpostavljen zaradi nekaterih tehničnih ovir na centrali v Budimpešti, medtem ko je telefonska zveza med Beogradom in Budimpešto že vzpostavljena. Letalski promet je še vedno prekinjen.

Danes je odpotovala iz Beograda v dveh avtobusih skupina madžarskih državljanov, ki so med nemiri na Madžarskem bili ravno v Jugoslaviji. Odpotovala je tudi skupina madžarskih strokovnjakov in zastopnikov gospodarskih podjetij, ki so pred dogodki na Madžarskem prišli na poslovne razgovore v Beograd. V Budimpešto je danes odpotovala tudi skupina jugoslovanskih novinarjev, tako da bo jugoslovanska javnost od jutri naprej neposredno obveščena o dogodkih na Madžarskem.

Predsednik zunanjepolitičnega odbora Zvezne ljudske skupščine Veljko Vlahović piše v jutrišnji «Borbi» v zvezi z dogodki na Madžarskem med drugim:

«Dogodki na Madžarskem so važni zaradi njihovih vzrokov in tudi zaradi njihovih posledic ter zahtevajo, da se temeljito in vsestransko analizirajo. Vsekakor bo to v prvi vrsti naloga onih sil na Madžarskem, ki so poklicane, da izvlečejo državo iz zadnje zmede in da pokažejo sredstva in metode za bodoči neposredni razvoj. Ni dvoma, da je za to poklican v prvi vrsti madžarski delavski razred in tiste njegove zavedne sile, ki nosijo — čeprav so sedaj navidezno maloštevilne — na ruševinah Partije madžarskih delovnih ljudi, na zlomu politike, ki je več kot tragična, na svojih ramah nositi pretežko breme grehov preteklosti, tragedijo zadnjih dogodkov, zmedo v gospodarstvu in v ljudskih glavah in da na takšni nezavidljivi podlagi čimprej pripeljejo državo na pot, ki bo odprla perspektivo in polagoma odstranila vse tisto, kar se je v preteklosti tako nesrečno nagrmadilo in pripeljalo do dosedanjega stanja. Morali bi pričakovati, da bi madžarskemu socializmu najprej olajšale delo socialistične sile izven Madžarske, kakor tudi socialistične sile v sami Madžarski. Toda prvi glasovi nam govorijo tudi o drugih možnostih, da bodo namreč poleg lajšanja tudi oviranja razumevanja sedanjega položaja.

Mnogi, ki poskušajo komentirati sedanje dogodke na Madžarskem nadaljuje Vlahović ne morejo videti ali pa se delajo, da ne vidijo, prave resnice. Kako bi se sicer moglo pojasniti dejstvo, da danes obstaja moda, da se v posameznih vodilnih krogih nekaterih komunističnih strank trdi, da je Jugoslavija direktno ali indirektno vplivala na potek dogodkov na Madžarskem in na Poljskem ter poskušajo nanjo zvrniti krivdo za takšen preokret dogodkov.

Nas v Jugoslaviji to dosti ne vznemirja, nadaljuje Vlahović. Danes je več kot očitno, da tudi v tem primeru ne gre toliko za Jugoslavijo, kot za globoko nerazumevanje vprašanja sodobnega socialističnega razvoja. Iz tega nerazumevanja izvirajo ne samo neznanstvene, temveč tudi grobe idealistične teorije in pojmovanja, ki so kot takšne povsem tuje socialističnemu razvoju. Za sedanje dogodke je Jugoslavija kriva prav toliko kolikor je zanje kriva pariška komuna ali pa oktobrska revolucija ali kitajska revolucija ali pa 20. kongres KP Sovjetske zveze ali osmi plenum Poljske delavske partije ali deklaracija sovjetske vlade od 30. oktobra o odnosih med Sovjetsko zvezo in državami, ki gradijo socializem, da ne naštevam drugih manj važnih dogodkov. Človek si nehote postavlja vprašanje, za kaj pravzaprav gre, ko se poskuša najti razlog za sedanje dogodke v «krivdi» Jugoslavije? Ali gre za nerazumevanje, ali pa za hudo bolezen, na kateri boluje del ljudi v nekaterih komunističnih partijah? Očitno vplivajo elementi prvega, drugega in tretjega na formiranje določenih mišljenj.

Toda celotno vprašanje postaja resnejše, ko se ve, da tu ne gre toliko za Jugoslavijo, ker Jugoslavija ne gleda na to, kakšno mnenje ima kdo o njej, napreduje in se razvija v socialistični graditvi. Gre za to, da prihajamo s pomočjo takšnih in podobnih stališč do Jugoslavije do zaključka, da naši slavni kritiki ne vidijo lastnih vprašanj. Ena izmed tragedij in njene povezanosti do Jugoslavije je v tem, da je Rakoši in vodstvo partije Madžarskih delovnih ljudi leta in leta mislilo, da je glavna naloga klevetanje Jugoslavije, medtem ko so bila notranja vprašanja Madžarske zadeva druge vrste. Rakošijevci in Rakoši, nadaljuje Vlahović, «ni spal» več noči, kot se je nekoč sam izrazil, ča bi pripravil proces proti Rajku in tovarišem. On je izgoreval pri tem «delu», da bi osumil čim večje število komunistov, da bi jih aretiral in pobijal, da bi jih obtožil zaradi prijateljstva do Jugoslavije, čeprav direktno z Jugoslavijo nikoi imeli nobene zveze. Na ta način je demoraliziral in zlomil svojo lastno partijo in ustvaril pot za zadnje dogodke.

Glede odnosov z Madžarsko je potrebno zapisati še eno dejstvo. Naša partija je pristala na ponudbo, da pride v našo deželo partijska delegacija na čelu z Geroejem. V sami Madžarski so naši ljudje slišali na stotine pripomb nezadovoljstva zaradi prihoda Geroeja. Toda ravno zaradi tega, da se ne bi reklo, da se vmešavamo v notranje zadeve Madžarske, smo šli mimo teh pripomb iz obzirnosti, ker smo smatrali in ker tudi danes smatramo, da je notranja zadeva vsake partije, kdo bo na njenem vodstvu in da to ni naša zadeva. Geroe je verjetno mislil, da bo bivanje v Jugoslaviji dovolj, da bo nadoknadil izgubljeno avtoriteto. Toda stvarnost dokazuje, da se avtoriteta pridobi lahko le v lastni državi, v lastnem delavskem razredu, pri lastnem ljudstvu, ne pa v drugih državah, pa čeprav bi bila takšna država Jugoslavija.»

Neki «potemkin» dobrega starega Marxa, nadaljuje Vlahović, so sedanji dogodki popolnoma zmedli. Ni to prvič in ne zadnjič, da si Fajon, član politbiroja Komunistične partije Francije, samozavestno lasti pravico, da daje dogodkom na Poljskem etikete, kaj je marksistično in kaj ni. Francoski komunisti bi bolje storili, če bi dali analizo dogajanj na Francoskem, kjer socialistične sile pričakujejo glas francoskega delavskega razreda. Fajonovemu razmišljanju o marksističnem in nemarksističnem se je pridružil tudi Enver Hodža. V zadnjem članku, ki ga je objavila «Pravda», kjer deli ljudi na tiste, ki «mislijo tako kot Marx», in na tiste, «ki pripovedujejo o nekakšnem specifičnem socializmu» ali o nekakšni «demokraciji», diši na vse, samo na proletarski duh ne.

V tem primeru, nadaljuje Vlahović, ni važna osebnost Envera Hodže in njegov način razmišljanja. Bolj važno je dejstvo, da se to objavlja v «Pravdi», da je to v nasprotju s sklepi XX. kongresa KP ZSSR in z vrsto uradnih dokumentov in človek se mora mnogokrat vprašati, kakšno vrednost imajo dokumenti in uradna stališča, kakšno pa poluradni članki in razlage, ki so mnogokrat v nasprotju z javnimi deklaracijami. Odgovor je prezgoden. Vsekakor pa bo najboljši odgovor dala praksa.

V oceni dogodkov na Madžarskem se razen z «nesrečno» vlogo Jugoslavije srečujemo tudi s trditvijo, da je bila velika napaka, ko je bil začet proces legalizacije notranjega življenja. Ti ljudje ne vidijo, da je madžarska tragedija razbila številna zastarela pojmovanja, da je v požaru upora množic zgorel tudi mit o sili in vsemogočnosti birokracije. To dejstvo se zdi, da je razumel Janoš Kadar, ki je med drugim dejal: «So ljudje, je dejal Janoš Kadar, ki so po ustanovitvi madžarske revolucionarne delavske stranke hoteli uvesti stari birokratični način upravljanja. Ni človeka, ki bi mogel to izvesti, kajti množice nočejo več videti starih napak.»

Te besede, nadaljuje Vlahović, kažejo, da madžarska tragedija, pa čeprav je tako težka, pomeni istočasno novo spodbudo, da se s staro prakso čimprej preneha. In ne samo na Madžarskem! Budimpeštanski potres bo moral pretresti tudi nekatere vesti, ki so zaspale v delavskem gibanju. Sovražniki socializma so se zaradi madžarskih dogodkov nenadoma ohrabrili. Priznati se mora, da so jim šli madžarski dogodki na roko. Toda nerealne so vse kombinacije o tem, da bodo dogodki na Madžarskem pomenili prekinitev «politike demokratizacije». Mi «politiko demokratizacije» pojmujemo kot politiko krepitve socialističnih sil in socialističnih odnosov. In prekinitve v tej politiki ne more biti. Lahko je samo začasen zastoj. Tisti, ki politiko demokratizacije smatrajo kot vračanje nazaj, na kapitalistične forme vladanja ali na birokratske stalinistične forme, se bodo morali razočarati, ker ni in ne more biti povratka nazaj. Skozi to prizmo je potrebno gledati tudi najnovejše glasove o novih razlikah med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo.

Ti glasovi, nadaljuje Vlahović, samo še enkrat kažejo na to, da tvorci teh glasov niso sposobni videti, da se odnosi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo gradijo na načelih, ki so prišli do izraza v deklaraciji vlade Sovjetske zveze o osnovah razvoja in nadaljnje krepitve prijateljstva in sodelovanja med ZSSR in drugimi socialističnimi deželami. Mi se lahko strinjamo ali pa ne strinjamo s posameznimi stališči, toda to strinjanje ali nestrinjanje ne bi smelo vplivati na nadaljnji razvoj medsebojnih odnosov.

Pojavili so se tudi drugi glasovi, ki poskušajo skozi prizmo sedanjih dogajanj dokazovati, da se dosedanja politika Jugoslavije v mednarodnih odnosih ne more več obdržati in da bo Jugoslavija prisiljena svojo zunanjo politiko spremeniti. Ljudje, ki zastopajo takšna mnenja, izhajajo iz stališča, da se je človeštvo zopet vrnilo v dobo hladne vojne in nekdanje zaostritve mednarodnih odnosov. Toda želja za mirom vsega človeštva je tako velika, da bo vedno večji pritisk, da se ti spopadi omejijo in likvidirajo, tako da bi se z novo močjo nadaljevala borba za krhanje ostrine blokovske politike in da bi se ustvarili ugodnejši pogoji za konstruktivno sodelovanje na načelih aktivne koeksistence. Zadnji dogodki okrog Sueza in na Madžarskem so začasno zavrli ta proces, toda človeštvo — če si ne želi nove katastrofe — se mora vrniti na pot sporazumevanja in mirnega reševanja sporov. Jugoslavija, kakor tudi ostale dežele, morajo iz zadnjih dogodkov potegniti edini realni zaključek: da namreč vsi usmerimo aktivnost na odstranjevanje posledic, ki so jih ti dogodki izzvali in da bomo še bolj nepopustljivi pri ustvarjanju čimbolj znosnih pogojev za afirmacijo miroljubne politike in za razvoj konstruktivnega sodelovanja med narodi in državami. Glasovi dvomov in nezaupanja kakor tudi zadnji dogodki, nas še bolj prepričujejo, da moramo biti vztrajni v zastopanju teh načel, ki niso izmišljena, temveč odražajo potrebe sedanjega razvoja, še posebej socialističnega razvoja, in tudi razvoja mednarodnih odnosov sploh.»

B. B.

Sava Kosanović umrl

BEOGRAD, 14. — Sinoči je v Beogradu umrl član zveznega izvršnega sveta Sava Kosanović.

Sava Kosanović, ki je bil generalni tajnik Samostojne demokratske stranke, se je med vojno pridružil narodnoosvobodilni borbi v Jugoslaviji. Julija 1944 je postal član vlade dr. Subašiča. V vladi maršala Tita leta 1945 je bil minister za informacije. Zatem je bil Kosanović tri leta jugoslovanski veleposlanik v ZDA. Po vrnitvi v domovino je postal član vlade, od 1953. pa je bil član zveznega izvršnega sveta.

PROVOKACIJE DESNIČARJEV V ITALIJANSKEM PARLAMENTU

Segni izključuje nevarnost vojne in zagotavlja red in varnost v državi

V svojem poročilu na zasedanju centralnega komiteja PSI je Nenni izrekel željo za utrditev enotnosti CGIL, ki naj ne služi posebnim namenom katere koli stranke

(Od našega dopisnika)

RIM, 14. — Danes se je sestal centralni komite PSI, ki bo zasedal tudi jutri in pojutrišnjem. Poročilo je imel Nenni, ki je v bistvu ponovil znane stvari. V zvezi z madžarskimi dogodki je dejal, da čaka PSI, da pride iz Moskve beseda pojasnila, a v tem času stranka ne bo odstopila od svoje obsodbe, pa čeprav je to povzročilo težak položaj v delavskih in demokratičnih sektorjih, kakor tudi v sami CGIL. Za to organizacijo je voditelj PSI izrazil željo, da bi se v enotnosti utrdila izven vsakrsnega poskusa strank, da bi se je posluževale za svoje posebne namene.

Na koncu svojega poročila je Nenni centralnemu komiteju predlagal, da bi bil 32. kongres stranke od 6. do 10. februarja in sicer v enem izmed teh treh mest: Rim, Bari, Benetke. Prvi posegi v diskusijo so bili vsi ugodni za Nennijevo poročilo.

Tajnik PSDI Matteotti se je končno danes vrnil z Dunaja, ali pravzaprav iz Madžarske. Novinarjem je dal izjavo, v kateri trdi, da predstavljajo dogodki na Madžarskem obsodbo komunistične diktature. Jutri bo poročal vodilnim organom svoje stranke,

Danes popoldne je poslanska zbornica razpravljala o interpelaciji monarhista Lucifera, ki je namreč vprašal, kaj namerava predsednik vlade napraviti za zagotovitev reda in varnosti državne pred osebami in združenji, ki javno zagovarjajo napade na neodvisnost in svobodo narodov. Luciferovi interpelaciji je predsednik poslanske zbornice pridružil še več drugih podobnih interpelacij desničarjev, pa tudi demokristjanov. Predsednik vlade Segni je najprej izjavil, da se je z interpelacijami seznanil komaj pred nekaj minutami in jih mora torej prej preštudirati. Ko pa se je eden izmed interpelantov skliceval na pravilnik, ga je predsednik zbornice Leone najprej poučil, da je potreben za diskusijo o interpelacijah predvsem pristanek tistega, na katerega je interpelacija naslovljena. Predsednik vlade pa tedaj sporoči, da bo odgovoril na koncu seje.

Ko je začel monarhist Lucifero govoriti v zvezi s svojo interpelacijo, so komunistični in socialistični poslanci zapustili dvorano. Komunisti so tudi zahtevali razpravo o svoji interpelaciji, s katero so obtožili diskriminacijsko kampanjo v državi. Vendar Segni na to zahtevo ni pristal, češ da je bila interpelacija prepozno vložena.

Ko je Segni odgovarjal Luciferu, je dejal, da mora najprej izjaviti sledeče: «Interpelant je govoril o nevarnosti vojne. Jaz menim, ča morem to nevarnost izključiti, kajti ne bi hotel, da bi se ustvarila v državi neupravičena panika, če bi ta trditev ostala brez odgovora.» Kar pa zadeva zagovarjanje zločinov, katerega naj bi bili komunisti krivi po trditvi Lucifera, pa je Segni čejal, da je to stvar sodišča. Sicer pa se je Segni skliceval na budnost državnih organizmov v skladu z mejami, ki so določene po ustavi. Segniju je Lucifero odgovoril, da je pač pokazal mnogo optimizma, toda s svojim odgovorom ga ni zadovoljil.

Socialisti so se pozneje opravičevali, da je bila njih odstotnost med Segnijevim govorom zgolj slučajna, ker so preslišali zvonec, ki je poslance opozoril na začetek govora predsednika vlade.

V senatu se je nadaljevala debata o zakonskem osnutku za ustanovitev višjega sodnega sveta. Tudi danes so levičarski senatorji izrekli številne kritike k temu osnutku, katerim so se deloma pridružili tudi senatorji centra.

A. P.

Juan Negrin umrl

PARIZ, 14. — Sinoči je v Parizu umrl zaradi srčne kapi zadnji ministrski predsednik republike Španije Juan Negrin. Na njegovo željo so sporočilo o njegovi smrti objavili po pogrebu, ki je bil danes zjutraj. Negrin je imel 64 let. Za ministrskega predsednika je bil imenovan leta 1937 kot naslednik Larga Caballera. Vlada je tedaj imela sedež v Valenci. Oktobra istega leta se je preselila v Barcelono. Aprila 1938 je Negrin prosnovat svojo vlado in je prevzel tudi obrambno ministrstvo. Jeseni je razpustil mednarodne brigade, da ne bi dal izgovora za še večjo intervencijo Hitlerja in Mussolinija. 8. februarja 1939 je v Katalonji odpor prenehal in številni republikanci so pribežali v Francijo. Negrin se je kmalu vrnil v Madrid, ki je bil obkoljen. Pozneje je odšel v Alicante, kjer je nadaljeval borbo in 7. marca je pribežal v Francijo.

Leta 1945 so oblast Negrinove vlade prevzele Cortes, ki so se sestale v Mehiki, kjer jim je bila dovoljna ekstrateritorialnost. Od tedaj je Negrin živel v izgnanstvu v Franciji in Angliji.

106 ribičev utonilo

PARIZ, 14. — Zaradi tajfuna, ki je divjal v Cap Saint Jacques in v južnih pokrajinah Kočinčine, je utonilo ali pogrešajo 106 ribičev. Po vesteh, ki so jih danes dobili v Parizu, se je 21 ribiških čolnov potopilo, ali pa jih pogrešajo.

London in Pariz se posvetujeta kako bi zavlekla umik iz Egipta

Alphand izjavlja, da egiptovski pogoji «niso v skladu z izglasovanimi resolucijami» - Francija za skrajno nepopustljivost - Nutting se je odpovedal tudi poslanskemu mandatu

LONDON, 14. — V Londonu so se danes začela nova francosko-angleška posvetovanja v zvezi z Egiptom. V ta namen je prišel v London francoski minister za socialne zadeve Albert Gazier, ki nadomešča zunanjega ministra, ki je sedaj v New Yorku. Pogovori so se začeli ob 10.30 v Downing Streetu.

V Londonu so zelo rezervirani glede razgovorov, ki jih je Gazier danes imel z Edenom v Londonu. Toda izjava Foreign Officea, ki so jo objavili zvečer, potrjuje podporo resoluciji OZN od 7. novembra, ki določa ustanovitev varnostnih sil OZN, da se dosežejo cilji resolucij od 2. in 4. novembra. V londonskih poučenih krogih omenjajo, da resolucija od 2. novembra zahteva umik izraelskih čet na mejo, ki jo določa premirje iz leta 1949. To pomeni, da je za Veliko Britanijo še vedno veljavno to premirje, kateremu Ben Gurion oporeka. Poleg tega poudarjajo, da se morajo Izraelci umakniti tudi s področja Gaze. V teh krogih pa se poudarja, da omenjene resolucije OZN zahtevajo tudi umik francoskih in angleških čet. Toda predstavnik Foreign Officea tega sploh ni omenil. Poročilo, ki so ga nocoj obravnavali v Londonu, pravi, da se je Gazier razgovarjal s predstavniki britanske vlade o vprašanju francoske vlade «o stiku v britansko vlado v zvezi s sklepi glavne skupščine OZN o ustanovitvi in delu sil mednarodnih varnostnih sil Organizacije ZN na Srednji vzhod».

V Londonu prav tako kakor v Parizu postavljajo vse mogoče ovire, kar se tiče umika njih čet iz Egipta. Poudarjajo, da na podlagi resolucije OZN morajo varnostne sile OZN predvsem nadzorovati demarkacijsko črto med Izraelom in arabskimi državami. Hammarskjoeld pa si prizadeva rešiti tudi vprašanje, ki je povezano z resolucijo od 2. novembra, ki zahteva takojšnjo ustavitev ognja ter umik neegiptovskih čet z egiptovskega ozemlja. Resolucija dodaja, da «bo treba napraviti učinkovite korake za zopetno otvoritev prometa po Sueškem prekopu in vzpostaviti svobodno plovbo».

Te določbe se oprijemajo Angleži in Francozi in trdijo, da bi morale varnostne sile OZN biti razmeščene tudi ob Sueškem prekopu, dokler ne bo vprašanje «ugodno» rešeno. V ta namen pa bi bile potrebne mnogo večje varnostne sile. Vprašanje je sedaj, ali se bo resolucija OZN tolmačila strogo dobesedno, ali pa se ji bo dal širši pomen. Angleži in Francozi bi seveda hoteli, da bi sile OZN ostale predvsem v Sueškem prekopu, upajoč, da jim bo z raznimi zvijačami in pritiskom uspelo izsiliti tako rešitev sueškega vprašanja, ki bi bila njim pogodu. Vsekakor pa postaja vprašanje angleških in francoskih čet v Port Saidu vsak dan bolj pereče, ker gre Parizu in Londonu tudi za to, kako bi vsaj na videz rešila svoj prestiž.

V Parizu pa izjavljajo poučeni krogi, da je Gazier dobil nalogo, naj skuša britansko vlado prisiliti na večjo nepopustljivost, ker so v Parizu zaskrbljeni tudi zaradi položaja v Alžiru, Tuniziji in Maroku. Minister rezident v Alžiru Lacoste, ki je bil danes navzoč na seji francoske vlade, je ponovno poudaril, da je vse to, kar se dogaja v Kairu, neposredno povezano s položajem v Alžiru. Francoska vlada se boji, da bo London popustil pred pritiskom Washingtona.

Francoski poslanik v Washingtonu Alphand se je danes razgovarjal s pomočnikom državnega tajnika Murphyjem. Po razgovoru je izjavil, da pogoji, ki jih je stavil Egipt za prihod varnostnih sil OZN na egiptovsko ozemlje, «niso v skladu z izglasovanimi resolucijami». Znano je tudi, da je francoski zunanji minister Pineau včeraj izjavil, da bi morale varnostne sile OZN zasesti vse področje ob Sueškem prekopu.

Francoska vlada je danes tudi odobrila, naj se alžirsko vprašanje sprejme na dnevni red glavne skupščine OZN. Francija namerava namreč sprožiti vprašanje «vojaške pomoči Egipta alžirskim upornikom». Uprla pa se bo, da bi se debata spremenila «v neupravičeno vmešavanje v njeno politiko v Alžiru, ker gre za zadevo, ki ne spada v pristojnost OZN».

V Londonu so nocoj javili, da je Anthony Nutting, ki je nedavno izstopil iz vlade, ker se ne strinja z vladno politiko na Srednjem vzhodu, sedaj odložil tudi svoj poslanski mandat. V pismu, ki ga je poslal krajevni sekciji konservativne stranke v Meltonu, pravi Nutting, da so funkcionarji stranke v Meltonu po objavi njegovega odstopa poslali brzojavko Edenu, v kateri odobravajo politiko vlade. Nutting pravi, da pušča pot drugemu kandidatu, ki noče povzročiti razkola v stranki.

KONFERENCA O PETROLEJU MED ARABSKIMI DRŽAVAMI

Začela se bo 17. novembra v Bagdadu - Voditelji arabskih držav se posvetujejo v Beirutu

DAMASK, 14. — Sirska vlada je sklenila udeležiti se konference arabskih držav, vštevši arabske šejkate in Emirate, ki bo 17. novembra v Bagdadu in na kateri bodo koordinirali arabsko politiko glede petroleja.

Uradno poročilo, ki so ga objavili ob koncu prve seje konference voditeljev arabskih držav v Beirutu, javlja, da je libanonski predsednik Samun izvoljen za predsednika konference.

Poročilo navaja tudi izvleček Samunovega otvoritvenega govora in poudarja zlasti tisti del, ki pravi, da Arabci in ves svet pričakujejo od konference odločno in razumno akcijo. Po otvoritvenem govoru so govorili še ostali udeleženci in poudarili važnost konference spričo resnosti sedanjega položaja.

Predvideva se, da se bo konferenca zaključila v četrtek ali petek.

Na konferenci so zastopani Irak, Saudova Arabija, Sirija, Libanon, Libija, Jemen in Jordanija. Navzoč je kot opazovalec tudi predsednik sudanskega ministrskega sveta.

Iz Bagdada javljajo, da je uradni predstavnik iraške vlade danes izjavil, da «na Srednjem vzhodu ne bo mogoč nikak mir, dokler bo obstajala izraelska država. Zbrisati Izrael z zemljevida Srednjega vzhoda ter vrniti arabskim beguncem njihovo zemljo — to je edino sredstvo, s pomočjo katerega je moči priti do pravične rešitve,» je izjavil predstavnik vlade, ki je nadaljeval: «Iraška vlada upa, da bodo države, ki so prijateljice arabskih držav in ki so nedavno obsodile izraelski napad na Egipt, dokazale dobro voljo ter podprirale to stališče.»

Vse doslej je Irak sprejemal politiko, ki jo je želela OZN l. 1947, ter priznaval razdelitev Palestine na dva dela, od katerih je bil eden določen za Izraelce drugi za Arabce.

Sedanjo spremembo iraškega stališča je ministrski svet objavil vsem tujim diplomatskim misijam v Iraku. Navodila v tem smislu so bila dana tudi iraškemu predstavniku v OZN. Končno je iraški veleposlanik v Libanonu prejel od svoje vlade naročilo, naj to spremembo iraške politike sporoči arabskim državnim poglavarjem, ki so zbrani na konferenci v Beirutu.

Poljska delegacija odpotovala v Moskvo

VARŠAVA, 14. — Danes zjutraj je odpotovala v Moskvo poljska delegacija, ki bo vodila razgovore med poljsko delavsko stranko in KP SZ. Delegacijo vodi Gomulka. Ostali člani pa so tudi ministrski predsednik Cyrankiewicz, predsednik državnega sveta Aleksander Zawacki in predsedn

VREME VČERAJ
Najvišja temperatura 11,1, najnižja 9,5, zračni tlak 1013,5 stanoviten, veter 13 km, vlaga 78 odst., padavine 23,6 mm, nebo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 15,3.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, ČETRTEK, 15. novembra
Leopold, vojv., Volčica
Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.34, Dolžina dneva 9.29, Luna vzide ob 14.49 in zatone ob 3.47.
Jutri, PETEK, 16. novembra
Edmund, šk., Večerin

VČERAJŠNJI SKLEP TRŽAŠKE TRGOVINSKE ZBORNICE

ZARADI BREZBRIŽNOSTI VLADE napovedan sestanek konzulte

Na sestanku bodo razpravljali o korakih, ki jih bo morala zbornica storiti za uresničitev vladnih obljub

Včeraj je bil važen sestanek odbora Zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo, na katerem so razpravljali med drugim tudi o vprašanju izrednih ukrepov za Trst. Že septembra meseca so predstavniki glavnih gospodarskih panog na izrednem sestanku na sedežu trgovinske zbornice soglasno sklenili, da bodo zaprosili za sprejem pri predsedniku vlade. Ob tej priliki so predsedniki trgovinske kategorij najbolj važnih gospodarskih sektorjev sklenili, da bodo predočili predsedniku vlade, kaj pričakujejo Tržačani v zvezi z obljubami, ki jih je dala vlada ob raznih priložnostih. To pobudo je odbor zbornice popolnoma podprl.

Ker ta zahteva ni bilo sprejeta in ker so se razna odprta vprašanja, spričo mednarodne krize še bolj zaostrila, je trgovinska zbornica predsinočnjim sklenila, da skliče 27. t. m. izredno skupščino pokrajinske gospodarske konzulte. Skupščina, na kateri se bodo sestali najbolj kvalificirani predstavniki tržaškega gospodarstva, se bo morala izreči o korakih, ki jih namerava zbornica storiti spričo nerazumljive brezbrižnosti centralnih organov do tržaških vprašanj.

Nato je prof. Luzzato-Fegiz poročal o delu raznih odsekov zbornice v poslednjih tednih, ko so ti odseki proučili posledice politične krize v Srednji Evropi in na Srednjem vzhodu. Doslej so se sestali odseki za kopenski in letalski promet ter za zunanjo in notranjo trgovino, medtem ko se bodo v kratkem sestali odseki za pomorstvo, industrijo, kredit in zavarovanje ter obrt. Pričakujejo tudi skupne sestanke večjega števila odsekov.

Glede sklepov zunanjih ministrov Italije, Francije, Zahodne Nemčije in držav Beneluxa o ustanovitvi skupnega evropskega tržišča je odbor sklenil, da bo poslal v Rim poročilo o stališču tržaških krogov ter da bo hkrati imenoval študijski odbor, ki bo proučeval učinke uresničevanja omenjenega sklepa na Trst.

Sklenili so tudi, da bodo dali finančno podporo tržaški delegaciji italijansko - jugoslovanske trgovinske zbornice iz Milana. Sprejeli so tudi sklepe za uresničenje novega zakona o obrtništvu. Dr. Novelli je podrobno poročal o dejavnosti rotacijskega sklada s posebnim poudarkom na posojila, ki jih je odobril novi upravni odbor. Končno so govorili tudi o pomoči Madžarski.

Delavci steklarne še vedno delajo

Tržaška steklarna je napovedala stečaj, toda delavci nadaljujejo delo, čeprav ne vedo ničesar o nje dokončni usodi. Vsekakor se o dokončnosti steklarne razgovarjajo in zdi se, da so že našli nekatere finančne skupine, ki so bile pripravljene prevzeti podjetje, takc da bi se zagotovila zaposlitev vseh 148 delavcev in uradnikov.

Vsekakor pa se javno mnenje zelo čudi, zakaj propadajo ravno nova podjetja v zaveljskem industrijskem pristanišču in se vprašuje, po kakšnih merilih se ta podjetja ustanavljajo in kakšna jamstva dajejo za prejete ugodnosti in posojila. Prav je namreč, da se ustanavljajo nova podjetja, toda biti morajo solidna in rentabilna ter ne smejo služiti le izkoriščanju ugodnih kreditnih pogojev.

Neupravičena sprememba izmen vozačev tramvajev in filobusov

Ravnateljstvo mestnega podjetja Acegat je spremenilo dnevne izmene voznega osebja s tem, da je znižalo število voz tramvajev in filobusov ob urah, ko je mani prometa. To je povzročilo nezadovoljstvo osebja pa tudi občinstva, ki se mora sedaj gnesti tudi ob urah, ko ni bilo običajne gneče. Delo voznega osebja, to je vozačev in sprevodnikov je sedaj mnogo bolj naporno, ker se ne morejo nikoli oddahniti. Podjetje je sprejelo omenjeni sklep v okviru poskusov znižanja izdatkov. Toda to ni primeren način za finančno saniranje podjetja. Ravnateljstvo bo lahko našlo v ta namen drugo pota, s čimer ne bi spravilo v slabo voljo občinstva niti vozačev.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

S SINOČNJE SEJE SLOVENSKE GOSPODARSKO-KULTURNE ZVEZE

Občina Devin-Nabrežina v pristojnosti tržiške preture in goriškega sodišča

Številni razlogi govore zato, da se ohrani dosedanja pristojnost tržaškega sodišča, predvsem zaradi določb Londonskega memoranduma

Sinoči so na seji izvršnega odbora Slovenske gospodarsko-kulturne zveze razpravljali med drugimi važnimi vprašanji tudi o zakonu od 6. 8. 1956 št. 1086, tabela B, objavljenem v Uradnem listu št. 241 od 24. 9. 1956, na osnovi katerega spada občina Devin - Nabrežina v pristojnost preture v Tržiču in sodišča v Gorici. Člen št. 6 omenjenega zakona določa, da bo zakon stopil v veljavo 23. novembra 1956 in bodo torej od takrat dalje razpravljali o vseh civilnih pravdah pred preturo v Tržiču odnosno pred sodiščem v Gorici, kar velja tudi za vse kazenske in izvensporne oziroma zemljeknjižne zadeve.

Na seji so člani odbora ugotovili, da se s tem zakonom bistveno izpreminja juridični status za prebivalce nabrežinsko-devinske občine, za katere veljajo določbe londonskega sporazuma in Posebnega statuta, ki pa niso v veljavi niti v Tržiču niti v Gorici. Na osnovi omenjenega zakona bi torej za prebivalce te občine ne veljale določbe, ki veljajo za vse ostale prebivalce Tržaškega ozemlja.

Poleg tega pa govore še razni drugi razlogi za to, da bi ostalo pri sedanjem režimu sodne pristojnosti. Občina Devin - Nabrežina namreč spada v okvir tržaške pokrajine in lahko prebivalci te občine opravijo v Trstu istočasno opravke, katere imajo na pokrajini oz. drugih uradih in na sodišču.

V tržaškem sodnem arhivu so poleg tega vsi spisi, ki so bili napravljeni od leta 1945 dalje pri preturi, na sodišču in prizivnem sodišču, kakor tudi vse listine iz te dobe, ki se nanašajo na zemljišča občanov in se nahajajo (kjer bodo tudi ostale) v zbirki zemljiškega knjižnega urada.

Končno obstajajo tudi zelo pogoste zveze med Nabrežinskim predelom in Trstom, ki so manj ugodne in dražje s Tržičem in Gorico.

Izvršni odbor je na svoji seji tudi podrobno razpravljal o taborniški organizaciji, ki je včlanjena v Slovensko gospodarsko - kulturno zvezo. Iz poročila načelnika te organizacije je bilo razvidno, da so sedaj včlanjeni 103 taborniki, med katerimi ima 10 tabornikov več kot 20 let, 38 članov je starih od 12 do 16 let in 45 od 16 do 20 let. Med taborniki prevladuje srednješolska mladina, saj je dijakov 86, učiteljev 9, vajencev pa le 8. V teh podatkih se skrivajo tudi pomanjkljivosti te organizacije, ki ji ni uspelo pritegniti večjega števila delavske mladine in mlajših članov.

Nato je načelnik opisal obširno delovanje organizacije, ki se ne izživlja samo enkrat na leto na taborjenju, temveč prireja celo vrsto različnih izletov, sestanke posvečene taborniškim veščinam, kulturne in druge prireditve. V preteklem letu je bilo tako 115 družinskih sestankov, 12 družinskih izletov in 10 dobro uspelih rodovih izletov.

Rod «Modrega vala», ki združuje vse slovenske tabornike na Tržaškem, sedaj sestoji iz šestih družin, ker se je pred kratkim pridružila na novo ustanovljena škedenjska družina «Zareči slap».

Dobro so se obnesli poizkusi, da se uprava rodu čimbolj prepusti tabornikom samim, kar je prišlo zlasti do izraza na taborjenju. Zdi se, da bo ta poizkus privedel do ugodnih rezultatov, ker je prišlo med taborniki do odkrite kritike in jasne volje, da se razne pomanjkljivosti odstranijo.

SNG
za Tržaško ozemlje

V soboto, 17. t. m. ob 20.30 uri
na Kontovelu
ŠAGRA
Rade Pregarc

MLADINA
iz NABREŽINE
priredi pod okriljem PD «Igo Gruden»
v nedeljo 18. novembra ob 16. uri v kino dvorani v **Nabrežini** veseloigro v treh dejanjih
KLATEŽ
Guida Cantinija
Vljudno vabljeni vsi prijatelji mladine!

V nedeljo, 18. novembra ob 18. uri v prosvetni dvorani v TREBČAH
STARI GREHI
veseloigra v 3 dejanjih, ki jo uprizori PD «Lonjer - Katinara»

VPRAŠANJE, KI ZANIMA ŠTEVILNE DELAVSKE IN URADNIŠKE DRUŽINE

KDAJ BODO ZAČELI ZIDATI stanovanja v okviru «INA Casa»

O tolikokrat obljubljenih stanovanjih na Lovcu in drugod ni ne duha ne sluha - Dosedanje plačilne pogoje je treba nujno spremeniti

Tržaški občinski odbor je ustanovil poseben urad, ki se bo ukvarjal z gradnjo stanovanj INA-Casa. Za načelnika tega urada je bil imenovan ing. Giovanni Mayer. Urad bo neposredno odvisen od civilnega tehničnega urada.

Na osnovi gornje vesti bi morali sklepati, da se bo zidanje stanovanj za delavce in nameščence po načrtu INA-Casa čimprej začelo. Dejansko pa je položaj popolnoma drugačen. Tržaški delavci in uradniki, ki so jim že lani obljubili, da bodo letos dobili prvih 520 stanovanj, bočo morali čakati še precej časa, preden bodo sploh začeli zidati ta stanovanja.

Po raztegnitvi zakona INA-Casa na naše področje lani aprila, so nam demokristjanski propagandni bobni oznanjali, da bo Trst po zaslugi župana Bartolija dobil v najkrajšem času posebno nakazilo v znesku nekaj milijard lir za čimprejšnje zidanje 920 stanovanj za delavce in uradnike. Začeli so takoj pripravljati načrte in prvi stanovanjski blok na Lovcu bi morali biti zgrajeni že letos jeseni. Tedaj so ugotovili, da gre samo za sklenitev kupoprodajne pogodbe za zemljišča, na katerih naj bi sezidali prvo naselje INA-Casa s 400 stanovanji. Letos spomladi pa bi se dela morala že začeti. Toda zaman smo čakali prvih udarcev krampov na zemljiščih na Lovcu. Hkrati pa so napovedali, da občina sprejema prijave delavskih in uradniških zadrug za zičanje 120 stanovanj INA-Casa na odplačilo. Do sedaj se ni še nihče prijavil.

Nezainteresirani človek bi se vprašal, zakaj takšno nezanimanje za ta način zidanja stanovanj, ko je vendar znano, da vlada v mestu huda stanovanjska stiska. Hkrati pa se upravičeno sprašuje, zakaj vsi tržaški delavci in uradniki in vsa tržaška zasebna in krajevna podjetja plačujejo že od aprila lani redni mesečni prispevek za sklad INA-Casa. Ta vprašanja so tem bolj upravičena, če pomislimo, da zakon o zidanju stanovanj INA-Casa pravi, da so ta stanovanja namenjena izključno delavcem in uradnikom in da je hkrati namen zidanja teh stanovanj zaposlitev brezposelnih delavcev. Zato ni čudno, da so bile prve vesti o raztegnitvi omenjenega zakona na naše področje sprejete z zadovoljstvom iz popolnoma upravičenih razlogov.

Ne smemo pa pozabiti, da smo mi že tedaj opozorili na nekatere težave, ki bočo nastale pri izvajanju zakona INA-Casa. Predvsem smo opozorili na dejstvo, da pogoji za odplačevanje stanovanj ne ustrezajo finančnim možnostim delavcev in navadnih uradnikov. Zakon določa, da mora oseba, ki ima namen odkupiti stanovanje INA-Casa, plačati od začetka zidanja stanovanja do vselitve 150.000 lir za vsak stanovanjski prostor. To pomeni, da mora družinski glavar, ki ima ženo in dva otroka in ki potrebuje najmanj trisobno stanovanje, plačati do vselitve 750.000 lir, ker za trisobno stanovanje štejejo 5 legalnih stanovanjskih prostorov, in sicer: 3 sobe, kuhinjo in ostale pritikline s hodnikom, ki jih prištevajo za en stanovanjski prostor. Poleg tega pa zakon določa, da mora biti stanovanje odplačano v 10 letih, kar znaša precej visoko mesečno vsoto, ki je delavec in navaden uradnik gotovo ne zmoreta.

Drugo vprašanje, na katero smo že v začetku opozorili, je vprašanje vsote, ki jo zakon določa za gradnjo vsakega stanovanjskega prostora, vključno vrednost zemljišča. Po zakonskih predpisih ne sme občina, ki ji je poverjeno zidanje teh stanovanj, porabiti več kot 500.000 lir za stanovanjski prostor, vključno vrednost zemljišča. To se pravi, da stanovanje s tremi sobami, kuhinjo in pritiklinami ne sme stati več kot 2 milijona in pol lir. Jasno je, da za tržaške razmere ta omejitev na stroških za vsak stanovanjski prostor onemogoča zidanje teh stanovanj. Če pomislimo na sedanje cene zemljišč v bližini mesta (stanovanja za delavce in uradnike ni mogoče zidati nekje na kraški planoti, ker je to predaleč od delovnih mest), na cene gradbenega materiala, na delavske plače, na način gradnje stanovanj pri nas, kjer so zime mrzle in piha močna burja in na gradbene tarife zasebnih podjetij, potem je nemogoče pričakovati, da bo v Trstu kdo sezidal trisobno stanovanje s kuhinjo in vsemi pritiklinami za 2 milijona in pol lir in da bo s tem plačal tudi zemljišče. Tudi če bi ta stanovanja zidali na občinskih zemljiščih, ni v Trstu ali v drugih italijanskih pokrajinah podjetja, ki bi sezidalo stanovanja za tržaške razmere po gornji ceni.

In prav ti dve vprašanji sta blokirali zidanje stanovanj INA-Casa. Toda ta dejstva ne opravičujejo tistih, ki so pred letom dni obljubljali delavcem 920 stanovanj, ki so na raznih kongresih in zborovanjih o urbanistiki razkazovali makete «novih naselij INA-Casa v Trstu», ki so že določili imena ulicam teh naselij itd. Ti ljudje so dobro poznali stanje in dobro vedeli, da poč pogoji, ki jih zakon določa, v Trstu ni mogoče zidati stanovanj INA-Casa. Kljub temu pa so bobnali na vse vetrove, kako so jih v Rimu poslušali in kako so na njihove predloge «širokosrčno» obljubili milijarde za takojšnje zidanje 920 stanovanj.

Sedaj pa je prav glasilo demokristjanov «La Prora» opozorilo, da se zakon INA-Casa v Trstu ne izvaja in obljublja, «da se bo Krščanska demokracija zanimala za odstranitev vseh zaprek». Hkrati pa ta list ugotavlja enake vzroke neizvajanja omenjenega zakona, kot smo jih mi ugotovili že prej letom dni. S tem demokristjansko glasilo samo potrjuje neresnost demokristjanskih voditeljev in upraviteljev v Trstu, ki tako nesramno varajo prebivalstvo.

Za zidanje stanovanj INA-Casa v Trstu mora vlada spremeniti predvsem plačilne pogoje in povišati vsoto za zidanje posameznega stanovanjskega prostora. Toda za vse to je treba precej časa. Zakoni se ne morejo kar tako spreminjati. Spremembe mora odobriti parlament. To pa pri nas ni kar tako. Zato se bojimo, da bo preteklo še mnogo vode pod mostovi Tibere, preden bodo v Trstu začeli zidati stanovanja INA-Casa.

SKUPŠČINA DELAVCEV SV. ROKA

DELAVCI MOČNO ZASKRBLJENI GLEDE VESTI O PRODAJI LADJEDELNICE

Funkcionar CRDA Moretti je izjavil predstavnikom notranjih komisij, da nič ne ve o morebitni prodaji

Delavci ladjedelnice Sv. Roka v Miljah so že dalj časa zaskrbljeni spričo vesti, da namerava ravnateljstvo CRDA prodati to ladjedelnico. Čeprav ni doslej se nihče potrdil te vesti, pa menijo delavci, da je resnična, ker ima ladjedelnica zelo malo dela in so že precej njenih delavcev premestili na delo v ladjedelnico Sv. Marka in v Tovarno strojev.

Zaradi tega je notranja komisija ladjedelnice Sv. Roka sklicala včeraj skupščino delavstva, na kateri so razpravljali o omenjenih vesteh. Delavci so predvsem poudarili, da živijo v negotovosti, ker ne vedo, kaj bo z njihovo bodočo zaposlitvijo. Zato so zahtevali, naj ravnateljstvo CRDA pove, ali res namerava ladjedelnico prodati, ali pa so vse vesti o tem netočne. Delavci so tudi dejali, da bi bilo treba poslati na ravnateljstvo CRDA delegacijo, ki bi poizvedela, kako je s stvarjo.

Včeraj pa je šla k funkcionarju ravnateljstva CRDA Morettiju delegacija koordinacijskega odbora notranjih komisij CRDA struje CGIL in ga prosila za pojasnila o tej zadevi. Moretti je predstavnikom delavcev odgovoril, da ne more vesti niti potrditi niti zanikati, ker o vsem tem ničesar ne ve.

Predstavniki delavcev pa so predočili Morettiju tudi drugo nerešeno vprašanja delavcev CRDA, kot na primer uresničenje dokončnega pravilnika sporazuma o menzi in izboljšanje doklade za menzo. Delavci so zahtevali, naj se glede teh vprašanj ohrani dosedanje začasno ravnanje, dokler se ne sklene enak sporazum, kot je v veljavi v tržiških ladjedelnicah.

Včeraj se je vrnil iz Rima funkcionar CRDA inz. Pacchiarini, ki morda kaj ve glede bodočnosti ladjedelnice Sv. Roka. Predstavniki vodstva FIOM upajo, da jih bo morda danes sprejel in jim povedal o tem kaj konkretnega.

Skrčenje proizvodnje v Tržaški konopljarni

Tržaška konopljarna je skrčila tedenski delovni čas zaradi pomanjkanja jute, kar je posledica zapore Sueškega prekopa. Zaradi tega delajo delavke in delavci samo pet dni na teden, to je od ponedeljka do petka, medtem ko ostajajo ob sobotah doma. To je delavstvo zelo prizadelo, ker so plače v tekstilni industriji že tako nizke in se delavstvo z njimi zelo težko preživlja. Sploh pa so lani celo občutno znižali število zaposlenih delavk, češ da so morali skrčiti proizvodnjo, ker je juta predraga.

Počastitev spomina pok. dr. A. Rochellija

V začetku včerajšnjih razprav je preds. Gnezda spregovoril nekaj besed v spomin na v ponedeljek umrlega dr. Attilia Rochellija, ki je leta 1911 nastopil kot sodnik službo na tržaškem sodišču. Kasneje je bil pokojnik, ki je Tržačan po rodu, premeščen v Gorico in od tu ponovno v rojstno mesto, kjer je deloval kot svetnik prizivnega sodišča in predsednik sodišča.

Zadnje njegovo delovno mesto je bilo v Rimu, kjer so ga leta 1954 upokojili s častnim naslovom svetnika kasacijskega sodišča.

Ob komemoraciji je izrekel odv. Girometti nečaku pokojnika, ki je bil prisoten v dvorani, iskreno sožalje, kateremu sta se pridružila tožilec dr. Tavella in odv. Kezich v imenu odvetnikov tržaške zbornice.

Podobna spominska svečanost je bila tudi na prvem civilnem odseku, kjer je spregovoril predsednik sodišča cr. Santomaso. Pokojnika so včeraj spremili k večnemu počitku.

Železo na nogo

V trenutku, ko je 25-letni Manlio Macenič iz Doberdobske ulice na Opčinah včeraj proti večeru jemal v livarni v žaveljskem industrijskem pristanišču iz peči kose železa, mu je eden teh padel na levo nogo in ga ranil.

Takoj je zapustil delo in se odpravil v bolnišnico, kjer pa so ga zdravniki potolažili, ker po njihovem mnenju rana ni nevarna, zaradi česar so ga po nudeni pomoči tudi odslovili. Vseeno pa so mu priporočili počitek in zdravljenje v domači oskrbi.

ČLANI ZVEZE JADRANSKIH PRISTANIŠČ PRI CASSIANIJU

MINISTER ZA TRGOVINSKO MORNARICO ponavlja obljube in se izmika odgovorom

Sueška kriza ne bô resneje vplivala na promet skozi Javna skladišča - Za ohranitev zvez z deželami onstran Sueškega prekopa

V ponedeljek je sprejel v Rimu minister za trgovinsko mornarico Cassiani člane Zveze jadranskih pristanišč, in sicer predstavnike Benetk, Trsta, Brindisija, Barlette, Barija in Ancone. Poleg teh predstavnikov je bil na sestanku tudi prisoten predsednik komisije za proučevanje pristaniških vprašanj prof. Roletto.

Predstavniki jadranskih pristanišč so ponovno obrazložili ministru za trgovinsko mornarico položaj teh pristanišč in pomanjkljive pomorske zveze ter zahtevali, da se njih zahteve upoštevajo, saj sečaj sestavljajo nov načrt razdelitve državnih pomorskih prog. V tej zvezi je podčrtal nezadovoljstvo vseh jadranskih pristanišč beneški župan Tognazzi, ker do sedaj še ni bil objavljen načrt o novi razdelitvi prog niti v splošnih obrisih. To seveda onemogoča zainteresiranim pristaniščem, da bi izrekla kritike in predloge.

Predsednik študijske komisije prof. Roletto pa je dejal, da jadranska pristanišča ne potrebujejo samo potrebnih pomorskih zvez, temveč da morajo na teh progah pluti nove, hitre, moderno opremljene ladje, ki edine lahko preprečijo konkurenco drugih pristanišč.

Minister Cassiani je v svojem odgovoru ponovil znana zagotovila ,da njegovo ministrstvo upošteva pomen jadranskih pristanišč za celotno italijansko gospodarstvo. Istočasno pa je dodal, da razdelitev pomorskih zvez ni odvisno samo od njegovega ministrstva, temveč tudi od drugih gospodarskih ustanov, ki so pri tem vprašanju prav tako zainteresirane.

Na osnovi nekaterih vesti kaže, da je načrt razdelitve pomorskih zvez v glavnih obrisih že dokončan in da ga bo ministrstvo objavilo 20. decembra.

Nova razdelitev pomorskih zvez, o kateri se je razpravljalo dalj časa, je za tržaško pristanišče izrednega pomena, saj bo le na osnovi zakona, ki bo urejal to vprašanje, lahko v prihodnosti dobilo tiste redne pomorske zveze, ki so za razvoj Trsta nujno potrebne. Izmikajoči odgovori ministra za trgovinsko mornarico pa žal vzbujajo kaj malo upanja, da bo novi zakon za Trst in vsa druga jadranska pristanišča ugoden in da ne bo pobrala levjega deleža ponovno Genova.

Po poročilih Javnih skladišč sueška kriza v tekočem mesecu ne bo resneje vplivala na promet skozi Javna skladišča tržaškega pristanišča, ker se je zapora prometa odrazila na prometu z mineralnim oljem, ki se ne odvija v okviru Javnih skladišč, medtem ko gre pri drugem blagu predvsem za bogato blago, ki se ne odraža v večjih številkah pri končnih statističnih rezultatih. Vendar pa računajo, da bo promet novembra dosegel le 185.000 ton, medtem ko je dosegel v novembru 1955 147.000 ton.

Tržaške pomorske družbe se še vedno trudijo, da bi ohranile redne pomorske zveze z deželami onstran Sueškega prekopa, zaradi česar so sedaj že vse družbe sklenile usmeriti svoje ladje okrog Afrike. Vendar pa bo čaljša pot privedla do znatnih izgub, katere bo večina družb je s težavo utrpela, zaradi česar se vedno bolj vztrajno slišijo zahteve po državni podpori, ki naj pomaga premostiti sedanje stanje.

Včeraj smo že poročali, da je družba «Hansa» sklenila ohraniti redno zvezo med Trstom in Perzijskim zalivom. Včeraj pa se je zvedelo, da bo tudi družba «Adria Lines» še nadalje vzdrževala pomembno zvezo med Trstom in Indijo.

Tudi Tržaški Lloyd je sklenil, da bo odplul parnik «Toscana» po predvidenem urniku 16. novembra v Avstralijo. Parnik je sedaj v Trstu.

Prvi avtobus na progi Ljubljana-Trst

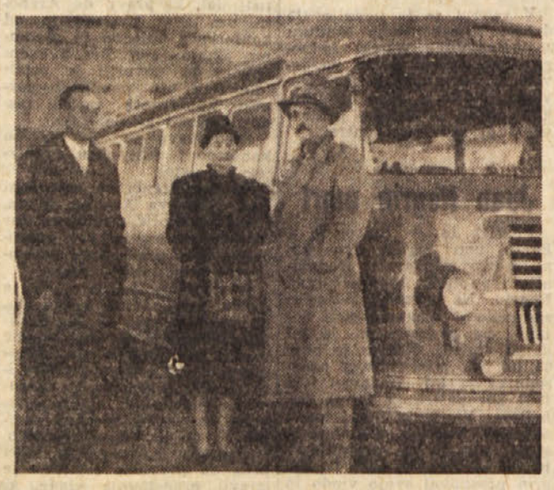

Danes dopoldne je prispel na prvi vožnji iz Ljubljane avtobus ljubljanskega podjetja SAP, ki bo skupno z avtobusi tržaškega podjetja SAT vzdrževal redno progo Trst - Postojna - Ljubljana. S prvim ljubljanskim avtobusom je prispel v Trst tudi svetnik za turizem Slovenije Stanko Maroli, katerega so na avtobusni postaji pričakali direktor SAT Scotti, predstavniki inšpektorata za motorizacijo in predstavniki tržaške turistične ustanove. Avtobus, ki bo vozil na progi Ljubljana - Trst trikrat tedensko, je ob 18. uri zopet odpeljal v Ljubljano

VČERAJ ZVEČER V GLEDALIŠČU «VERDI»

VELIČASTNA «AIDA» ZA ZAČETEK SEZONE

Popoln uspeh odlično pripravljene premiere z izvrstnimi izvajalci ter veliko navdušenje občinstva

Včerajšnja premiera Verdijeve «Aide» je bila zares vredna otvoritvene predstave. Vsestransko odlično pripravljena je mogla vzbuditi v občinstvu nevsakdanje navdušenje ki je še povzdignilo že na zunaj poudarjeni slavnostni značaj otvoritve sezone.

Kot vedno je dirigent Antonino Votto *tudi včeraj «Aido» pritisnil svoj pečat skrbne in natančne dodelanosti. Razen z odličnimi godbeniki Tržaške filharmonije in do podrobnosti uvežbanim zborom je razpolagal tudi z izvrstnimi interpreti vseh šestih vlog. Tako* Anna Maria Rovere *(Aida) kot* Dora Minarchi *(Amneris) sta pokazali zavidno višino pevske in igralske kulture, ki jima omogoča suvereno izkoriščanje in obvladanje njunih prelepih glasov.* Franco Corelli *je v Radamesovi vlogi vojaka in zmagovalca, ki ji avtor sicer ni naklonil nič kaj herojskega do skrajnosti izdelal vse lirične elemente ter se tako povzpel v krog prvovrstnih Radamesov. Občinstvo, ki je umetnikom večkrat ploskalo na odprti sceni, je spontano nagradilo z aplavzom impulzivno igro* Gian Giacoma Guelfija *(Amonasro) v sceni z Aido v tretjem dejanju; pa tudi sicer je ta pevec in igralec ustvaril lik po avtorjevi zamisli. Tudi tržaški basist* Antonio Massaria *(kralj) ter* Giulio Neri *(Ramfis) sta bila zelo dobra.*

Balete je vešče naštudirala Nives Poli, *ki je bila tudi prva plesalka. Za ljubek «ples zamorčkov» pa zaslužijo pohvalo mali plesalci iz šole Marie Panzini.*

Bruno Nofri se je z režijo potrudil in uspel postaviti na oder delo na ta način, da je igra kljub navidezni togosti ves čas razgibana in dinamična. Pri tem mu je bila tudi v izdatno pomoč lepa, aventinična in funkcionalna scena Adolfo Fanjani *pa je še enkrat izpričal, da zna svoj posel zborovodje opraviti zanesljivo in natančno.*

Včerajšnji otvoritveni predstavi so prisostvovali tudi najvišji predstavniki civilnih in vojaških oblasti ter ustanov.

Prihodnja predstava «Aide» bo v nedeljo.

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠCA

Oproščen obtožbe povzročitve nenamernega umora

Kmalu za mostom nad železniško progo, nekako na sredi med Zgonikom in Gabrovcem, kjer se konča tlakovana cesta in se začenja s peskom nasuta in nekoliko ožja pot, se je 19. aprila lani pripetila huda nesreča, v katero sta bila zapletena 27-letni Cesare Abram iz Nabrežine-postaja in njegov 29-letni prijatelj Gualtiero Kumar iz Ul. Gatteri. Oba sta se vračala s skupino znancev iz Saleža. Za večjo skupino, ki je hitreje vozila, sta prišla prijatelja vsak na svojem skuterju in prav v začetku peščene poti sta odletela na tla, pri čemer sta zdrsnila še kakih 50 metrov naprej in nepremično obležala. Nihče ni prisostvoval nesreči, zaradi česar je bila policijska preiskava nekoliko otežkočena. Agenti pa so prišli do zaključka, da se je Abram po vsej verjetnosti obregnil s krmilom svojega skuterja ob vozilo Kumarja in s tem povzročil njun padec. Dejstvo pa je, da je tri minute za njima privozil neki znanec, ki je zaradi novega motornega kolesa vozil počasneje. Ta jima je priskočil na pomoč, vencar je takoj opazil, da potrebujeta le skrbno in predvsem nujno zdravniško pomoč.

Po prevozu v bolnišnico so oba ponesrečenca sprejeli s pridržano prognozo na prvem kir. oddelku in medtem ko je Kumar naslednjega dne podlegel hudim poškodbam, se je Abram po kratkem zdravljenju rešil. Razumljivo je, da se ni ničesar spominjal, zakaj in kako je prišlo do tragičnega dogodka.

Včeraj pa se je moral Abram zagovarjati pred sodiščem zaradi obtožbe povzročitve nenamernega umora, vendar so ga po kratki razpravi oprostili s formulo, da ni izvršil dejanja.

IZPRED SODISCA

Rešil se je, čeprav le zaradi pomanjkanja dokazov

Med ljudmi, ki so 23. julija letos opazovali priprave za odhod parnika «Africa» s pomorskega pristanišča, je bil tudi 33-letni Amleto Comisso iz Istrske ulice v družbi matere, ki je hotel pozdraviti svojega brata, ki je zaposlen kot natakar na ladji.

Toda policijski agenti, ki so bili na vratih postaje, ga niso hoteli spustiti naprej pod nobenim pogojem, zaradi česar se je Comisso pošteno razjezil in dejal, da »je to gnusno«.

Agent javne varnosti Achille Corea, misleč, da je beseda veljala njemu, je takoj mladenića aretiral in ga tudi prijavil pod obtožbo žalitve javnega funkcionarja.

Posledica je bila, da se je moral Comisso zagovarjati pred sodnikom, kjer je povedal, da s tem ni mislil agenta, temveč na ukaze, da ne pustijo v notranjost niti sorodnikov. S tem izgovorom se je obtoženec rešil gotove obsodbe, kajti sodnik ga je oprostil, vendar le zaradi pomanjkanja dokazov.

Lambreto so mu ukradli

Kljub temu, da so policijski organi spravili za zamrežena okna že precejšnje število tatov koles, avtomobilov in sploh prometnih vozil, se še vedno najde kak zlikovec, ki izrabi ugodni trenutek in ukrade morda tuči le za kratek izlet, tuje vozilo.

Zadnja žrtev delovanja teh zlikovcev je postal pred dnevi 26-letni Gilberto Cavelli iz Ul. Zorutti, ki je pustil svojo lambreto nedaleč od doma. Ker je imelo vozilo varnostno napravo proti tatvinam, je bil mladenič prepričan, da mu ga nihče ne bo mogel ukrasti. Zato si lahko zamislimo presenečenje, ko ni naslednjega dne več našel lambrete, s katero je hotel na čelo.

Ko je pregledal vso bližnjo okolico in se pozanimal pri številnih ljudeh, če je kdo videl njegovo vozilo, seveda brez uspeha, je končno sklenil zadevo prijaviti policijskim organom.

GLEDALIŠČA

GLEDALISCE VERDI
V nedeljo ob 16. uri za vse popoldanske abonente druga predstava Verdijeve «Aide» z istimi igralci kot ob premieri. Pri gledališki blagajni so naprodaj vstopnice za še proste sedeže.

TEATRO NUOVO
Danes, 15. nov. ob 21.00: A. De Musset: «Marianine muhavosti» in B. Shaw: «Mož usode».

Razna obvestila

OBČNI ZBOR SPDT
V sredo 28. t. m. ob 20.30 bo v Gregorčičevi dvorani v Ul. Roma 15-II. redni občni zbor SPDT.

Ljudska prosveta

Izvršni odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu bo imel sejo v petek, 16. t. m. ob 18. uri na sedežu.

* * *

Prosvetno društvo «S. Skamperle - Sv. Ivan javlja, da bo redni občni zbor dne 28. novembra ob 20.30 v društvenih prostorih na stadionu «Prvi maj». Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se udeležijo občnega zbora.

Mali oglasi

POD iz trdih lesenih plošč po 330 lir kvadratni meter prodam. Ul. Gambini 3.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 14. novembra se je v Trstu rodilo 6 otrok, porok je bilo 5, umrle pa so 4 osebe.

POROČILI SO SE: mesar Carlo Gulli in gospodinja Marija Rupel, strugar Vincenzo di Giorgi in gospodinja Maria De Mattia, zidar Vittorio Vesnaver in gospodinja Albina Gomoli, prodajalec Tullio Zorzenoni in gospodinja Maria Zagarella, mizar Silvano Cherbancich in baristka Maria Antonietta Peresson.

UMRLI SO: 81-letna Angela Romani por. Vattovani, 44-letni Marino Zvokelj, 78-letni Fabio Buldrin, 43-letni Josef Steiner.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

INAM - Al Cedro, Trg Oberdan 2; G. Papo, Zg. Kiadin 1095 (Sv. Alojzij); Picciola, Ul. Oriani 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Serravallo, Trg Cavana 1; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

Ker je izgubil ravnotežje

Med delom na 2 metra visokem lesenem odru v ladjedelnici Sv. Marka je 36-letni Giordano Sponza iz Ul. Castaldi včeraj okoli pol dveh popoldne izgubil ravnotežje in padel v globino, kjer je negiben obležal, dokler ga niso odpeljali z rešilnim avtom v bolnišnico.

Ker so mu zdravniki med pregledom ugotovili poleg udarca z verjetnim zlomom ramen tudi hud udarec na glavi in možganski pretres, so ga takoj poslali na drugi kir. oddelek. Za sedaj so si pridržali prognozo, pa čeprav zdravniki nad njegovim stanjem še niso obupali.

Nezgoda med delom

Nekaj minut po 14. uri se je z rešilnim avtom zatekel v bolnišnico 33-letni kmetovalec Elio Daniel iz Ul. Campanelle, katerega so morali zaradi hudega izpaha desnega ramena sprejeti s prognozo okrevanja v 7 ali 15 dneh na ortopedskem oddelku.

Mladi kmetovalec je zdravnikom izjavil, da je malo prej odšel s poltovornikom na konjsko dirkališče na Montebellu, kjer bi moral nakladati gnoj iz tamkajšnjih konjušnic. Toda ko je hotel stopiti z vozila, mu je spodrsnilo, zaradi česar je nerodno padel.

Lambreto so mu ukradli

Kljub temu, da so policijski organi spravili za zamrežena okna že precejšnje število tatov koles, avtomobilov in sploh prometnih vozil, se še vedno najde kak zlikovec, ki izrabi ugodni trenutek in ukrade morda tuči le za kratek izlet, tuje vozilo.

Zadnja žrtev delovanja teh zlikovcev je postal pred dnevi 26-letni Gilberto Cavelli iz Ul. Zorutti, ki je pustil svojo lambreto nedaleč od doma. Ker je imelo vozilo varnostno napravo proti tatvinam, je bil mladenič prepričan, da mu ga nihče ne bo mogel ukrasti. Zato si lahko zamislimo presenečenje, ko ni naslednjega dne več našel lambrete, s katero je hotel na čelo.

Ko je pregledal vso bližnjo okolico in se pozanimal pri številnih ljudeh, če je kdo videl njegovo vozilo, seveda brez uspeha, je končno sklenil zadevo prijaviti policijskim organom.

RADIO

ČETRTEK, 15. novembra 1956

TRST POSTAJA A

11.30 Orkester Cergoli; 12.00 Predavanje; 12.10 Za vsakogar; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Jugoslovanski motivi; 13.30 Harmonikarski zbor Tarabocchia; 13.52 Orkester Andre Kostelanetz; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Klavirski duo Gunzek-Lipovšek; 18.23 Zbor Choraliers; 18.45 Kmečka godba; 19.00 Mozart

EDEN IN MOLLET S TEM VERJETNO NISTA RAČUNALA

HUDE GOSPODARSKE POSLEDICE ANGLO-FRANCOSKEGA NAPADA

Z napadom na Egipt so prenehali pod pritiskom protestov svetovne javnosti in soglasne obsodbe generalne skupščine ZN. Z njim so prenehali tudi zaradi nevarnosti hudih gospodarskih motenj v svetu, zlasti pa v deželah napadalcev. Vojaška intervencija za zasedbo Sueškega prekopa, je računala z nenadnim uspehom. «Bliskoviti uspeh», naj bi preprečil neugodne posledice za kritično stanje državnih financ Francije, Anglije in Izraela. Stvari pa so se razvile drugače.

Že pred izbruhom sueške krize je nad evropskim obzorjem visela senca inflacije. Najtemnejša je bila nad Francijo. Vojna v Severni Afriki materialno izčrpava Francosko unijo. Državni proračun se bori s primanjkljajem, ki dosega dvanajststevilčno število. Novi davki pritiskajo na francosko gospodarstvo in večajo življenjske stroške delovnih ljudi. Pojavlja se pomanjkanje poedinih prehrambenih artiklov, tobaka in bencina. Črna borza ponovno cvete. To je posledica maksimiranja cen okrog 250 artiklov, da bi se s tem ognili inflaciji.

Ali je mogoče z omejitvijo potrošnje zadržati inflacijo, če znašajo stroški francoske vojske na Vzhodnem Sredozemlju do invazije Egipta sto milijonov frankov dnevno. Koliko pa stane dnevno tako imenovana pomiritev Severne Afrike? Kje naj vzamejo nova finančna sredstva za potrebe državnega proračuna in za nadaljevanje vojaških operacij? S kreditno inflacijo in povečanjem denarnega obtoka, ali z zmanjšanjem deviznega fonda iz zlatih rezerv? Inflacija ne dovoljuje dolgega razmišljanja, ampak nas navodi na najemanje posojil v inozemstvu. Nedavno najeto posojilo 260 milijonov dolarjev za leto 1957 pri Mednarodnem monetarnem fondu bi utegnilo priti prepozno zaradi poslabšanja položaja, ki ga je povročila vojna.

Niso še utihnili pozivi angleškega ministra za finance ljudstvu in delavskim sindikatom, naj ne zahtevajo povečanja plač zaradi težkega gospodarskega položaja. Domača industrija Združenega kraljestva naleti na vedno večjo konkurenco, ker se njeni konservativni lastniki niso hoteli pravočasno modernizirati. Zaradi tega je industrijska proizvodnja draga in na nizki ravni. Sepajoča zunanja trgovina se odraža tudi na deviznih rezervah, ki so resno ogrožene. Le-to je prisililo Veliko Britanijo, da je prodala delnice «*Trinidad Oil Co.*» za kakih 170 milijonov dolarjev, da bi odložila krizo in inflacijo in obvarovala svoj ugled svetovnega trgovca.

Najmočnejši zagovornik obnove trgovinske izmenjave med Zapadom in Vzhodom je sebi prerezal življenjsko pot, ki mu je mogla pomagati, da se izvleče iz finančno-deviznih težkoč. Ob nepravem času so poslovni ljudje in trgovci izgubili vpliv na politiko. Namesto trgovskih ladij, so proti Suezu zaplule vojaške ladje, da bi obvladale prebujajoči se nacionalizem afriških in arabskih dežel. Ta bumerang, ki ga je Eden vrgel na most te enotnosti, Suez, mu je, ob zelenkastem siju razbitih naftovodov, priletel nazaj, in še krepkeje osvetlil lik napadalcev in njunih pomočnikov v Jeruzalemu. Porušeni in zatrpani Sueški prekop ne bo sposoben za plovbo nekaj mesecev. In prav tega so se najbolj bali v Franciji in Angliji.

Po političnem porazu je prišel še hujši, gospodarski poraz. Toliko želena trgovinska ekspanzija na Bližnji in Daljni vzhod je s tem doživela neuspeh, ki je povzročil velike motnje v mednarodni trgovinski izmenjavi, ker bo paraliziral Sredozemsko morje kot najkrajšo in najnaravnejšo zvezo z Afriko in Azijo za oskrbovanje mnogih evropskih dežel.

Začasna preusmeritev k Atlantiku in ZDA postavlja ponovno v ospredje vprašanja dolarja kot plačilnega sredstva. Pomanjkanje dolarjev za plačanje neobhodno potrebnih nabav (nafte, bombaža, premoga, železa in kovin, žita, oljnih semen itd.) za neovirano delo industrije in za pomorsko prevozništvo, bo ogrozil že itak nestabilne valute posameznih dežel, ki ne razpolagajo z večjimi deviznimi rezervami.

S kreditno inflacijo se bodo skušale premagati prve težkoče, ki jih je izzvalo zmanjšanje izvoza in podražitev oskrbe zaradi daljšega prevoza. Vznemirjeni svetovni politični položaj bo favoriziral tiste industrije ki bodo imele konjunkturni značaj in ki ne bo do upoštevale potreb širokih slojev prebivalstva. Ta neskladnost v industrijski proizvodnji in blagovni izmenjavi bo izzvala nove zahteve po kreditih, kar bo samo podpiralo inflacionistično tendenco.

Kljub temu, da se o tem mnogo ne govori, še manj pa piše, je vendar zanimiva okoliščina, da velike paroplovne družbe računajo s povečanim prometom z baltiškimi in črnomorskimi pristanišči. Temu preobratu se bodo laže prilagodile tiste dežele, ki se niso enostransko politično in ekonomsko vezale na bloke. Mogoče je to povsem slučajno, vendarle pa je značilno, da je v tem trenutku politične napetosti padla v zapadnonemškem parlamentu izjava kanclerja Adenauerja, ki z njo postavlja prvi «most» z vzhodnoevropskimi deželami. Nekateri opazovalci domnevajo, da se je to zgodilo morda zaradi tega, da bi v primeru potrebe, po njem laže drsele cisterne kavkaške nafte.

Naftovodi na Srednjem vzhodu, skozi katere se pretaka ta tako dragocena tekočina, zadnje čase niso več tako varni. Doslej so jih Arabci na več mestih pognali v zrak. Na sliki velik naftovod.

OLIMPIJSKE IGRE 1956

Štafeta se bliža Melbournu

Visoka žična pregrada v olimpijskem naselju loči moške od žensk

Olimpijski ogenj so prižgali s pomočjo sončnih žarkov in velike leče. S podnožja porušenega Zeusovega templja v stari Olimpiji, v zapadnem delu Peloponeza, so štafetniki prenesli ogenj do Aten, kjer so ga dali v majhno rudarsko svetilko in ga z letalom poslali v Avstralijo. Na poti proti Avstraliji je letalo pristalo v Beirutu, Karačiju, Kalkuti, Djakarti, Port Darwinu in Cairnsu. Iz Cairnsa je 9. novembra odšel prvi štafetni tekač, poslednji pa bo prinesel olimpijsko baklo na stadion v Melburnu 22. novembra ob 16.32. Štafetna proga je dolga nad 4.400 kilometrov, v štafeti pa bo sodelovalo 2750 tekačev, ker bo vsak pretekel eno miljo. To je do sedaj največja olimpijska štafeta.

Organizacijski odbor je izdelal nad 1400 zastav vseh dežel, ki se udeležujejo olimpiade. Po tri zastave od vsake dežele morajo ohraniti za obred, ki je v zvezi s proglasitvijo zmagovalcev, ker se utegne zgoditi, da vsa tri prva mesta zasedejo tekmovalci iste dežele. Skupno so porabili nad 7 km raznobarvnega platna za izdelavo teh zastav. Nad 200 avtobusov bo prevažalo tekmovalce in funkcionarje iz Heidelberga, kjer se nahaja olimpijsko naselje, do 19 različnih olimpijskih stadionov.

Kljub temu, da je za veliko večino dežel Melbourne zelo daleč, in so stroški veliki, vendar bo na olimpijskih tekmah 800 novinarjev, 120 radijskih in televizijskih reporterjev, 125 fotoreporterjev. Za časa olimpijskih iger bomo čitali razna poročila in poslušali številne radijske oddaje o teh velikih športnih dogodkih; po televiziji pa bodo dogodke prinašali z eno ali dvodnevno zamudo, ker je treba film najprej prenesti iz Avstralije.

Po neki tradiciji, se v neposredni bližini mesta, v katerem se vrše olimpijske igre, zgradi olimpijsko naselje za stanovanje nekaj tisoč tekmovalcev in funkcionarjev. To pot so Avstralci zgradili naselje v severovzhodnem delu Melbournea, v Heidelbergu, ki je oddaljeno 12 km od olimpijskih stadionov. V naselju bo stanovalo okrog 7500 udeležencev in drugo osebje. Drugo, manjše naselje, so zgradili 120 km od Melbournea, v mestu Ballaratu, kjer se bodo vršila tekmovanja v veslanju in kajaku.

V olimpijskem naselju je več kot 750 zgradb, stanovanjskih hišic, z najmodernejšimi napravami (plin, elektrika, voda, kopalnice, razni električni aparati itd.). Zgradili so tudi pošto, banko, zdravstveni center, garaže, kuhinje, restavracije, brivnice in mnogo drugih prostorov za nakup potrebščin in za druge usluge. V naselju bo zaposlenih okrog namešcencev, kuharjev, čuvajev, vrtnarjev, elektrotehnikov, sobaric, uradnikov itd. To je pravo majhno mesto, ki bo mesec dni živelo svoje posebno življenje. V naselju bodo moški ločeni od žensk z visoko žično pregrado.

Ne upoštevajoč ono, kar bodo člani posameznih reprezentanc pojedli pred začetkom olimpijskih iger, bodo v številnih kuhinjah olimpijskega naselja v 17 dneh trajanja tekmovanj porabili: 10 ton surovega masla, 5 in pol tone sira, 45.000 ducatov jajc, 76 ton razne sveže povrtnine, 5.000 litrov mleka, 250 litrov smetane na dan, 20 ton rib, 100 ton raznega mesa, 28 ton riža itd. V olimpijskem naselju so postavili 11 različni kuhenj: ameriško-britansko, kitajsko, perzijsko, francosko, nemško-švicarsko, italijansko, rusko, skandinavsko, južnoameriško, muslimansko in židovsko kuhinjo. Vino in pivo bodo izdajali le po odobritvi trenerjev.

Tri drobne zanimivosti

Titan, ki je nujno potreben pri izdelavi reaktivnih letal, so doslej pridobivali večinoma v Braziliji, nedavno pa je ameriška znanstvena skupina odkrila baje še bogatejša ležišča tega elementa na Havajskih otokih.

* * *

Med novimi električnimi grelci, ki jih prodajajo v Franciji, zbuja posebno pozornost grelec z ventilatorjem. Ta aparat vsrkava hladen, oddaja pa topel zrak. Tako se ves prostor enakomerno ogreva. Grelci imajo jakost od 9000 do 3.000 W, večje je mogoče uporabljati kot ventilatorje.

* * *

Dva Američana sta izdelala najmanjše reaktivno letalo, ki je visoko samo 1.4 m in dolgo 5.3 m, razpon med krili pa znaša šest metrov. Navzlic temu doseže letalo hitrost 280 km na uro, njegova običajna hitrost pa znaša 130 km.

Anglo-francoski napadalci so stalno izjavljali, da so njihova letala metala bombe le na letališča in druge vojaške objekte. Stvarnost pa je povsem drugačna. Samo v Port Saidu, ki so ga zasedli, je položaj obupen: mnoge mestne četrti so v razvalinah; število žrtev še ni znano, a mnogi zatrjujejo, da jih je nad 10.000; vsekakor pa jih mora biti izredno veliko, če še zdaj — 10 dni po prenehanju sovražnosti — leže po mestu nepokopana trupla, kjer se pasejo muhe; v mestu vlada lakota in pomanjkanje vode, hkrati pa grozi nevarnost epidemij; med prebivalstvom, ki napada skladišča in zaloge živil, prihaja do spopadov, vmes pa posežejo še anglo-francoske čete, streljajo na prebivalstvo, in tako se nove žrtve pridruzujejo že itak visokemu številu mrtvih in ranjenih. Kdaj bomo slišali o mašah zadušnicah za te nedolžne žrtve anglo-francoskega nasilja.

• Četrtkov kotiček • Žena • otrok • dom • gospodinjstvo • moda •

V MILANU SO ZBOROVALE ŽENSKE IZ VSE ITALIJE

Na dnevnem redu tudi 40-urni delovni tednik

V prvih dneh tega meseca je bil v Milanu tridnevni kongres Nacionalnega sveta italijanskih žena, ki je včlanjen v mednarodni organizaciji Conseil International des Femmes in ki ima neposredne stike tudi s številnimi sorodnimi tujimi ženskimi organizacijami. Imenovani ženski svet je razdeljen na več sekcij, odnosno komisij, katerih se vsaka ukvarja z določenim problemom oziroma skupino sorodnih problemov. Tako obstaja v okviru omenjene organizacije komisija za umetnost in književnost, komisija za zaščito otroka, ki se ukvarja tudi z vprašanjem mladinskega kriminala, nadalje komisija, ki se ukvarja z vprašanjem žene — delavke, nadalje komisija, ki se bori med drugim tudi za popolno enakopravnost ženske v sodstvu, komisija, ki se ukvarja za Italijo posebno težkim vprašanjem izseljevanja, itd.

Kot vidimo je delovno področje omenjene organizacije zelo obsežno in zadnji kongres v Milanu je dokazal, da je na programu izredno mnogo vprašanj, ki jih je treba še temeljito obdelati.

Da bi prikazali vsaj nekaj s čim so se na zadnjem kongresu ukvarjale delegatke, bomo navedli nekaj tez, ki so bile tu obravnavane.

Predsednica komisije za umetnost in književnost Ada Ferrieri je govorila o dosedanjih naporih organizacije, da bi se zaščitile pravice italijanskih umetnic in književnic. Govornica je prikazala delo za zaščito pravic istih do delodajalcev, nadalje je govorila o dosedanjih uspehih v izmenjavi umetniških in književnih del z drugimi sorodnimi tujimi organizacijami in podobnem.

Za komisijo, ki se ukvarja z zaščito otrok in mladinskim kriminalom, je poročala njena predsednica Elda Scarzella. Ta je poročala prav tako o dosedanjem delu, o pomoči materam, o strokovnem usposabljanju posebnih asistentk in o posebni anketi o življenjskih, delovnih in družbenih pogojih mladine. Tudi predsednica komisije, ki se ukvarja z vprašanjem delovnih pogojev žene, je podala daljše poročilo. Posebej je poročala o anketni akciji, ki naj bi ugotovila, v kateri dejavnosti naj bi se usmerila številna množica brezposelnih žena — delavk, katere strokovne šole so najbolj potrebne in kako doseči, da se bodo v pisarne najrazličnejših ustanov povsem enakopravno sprejemale tudi ženske.

Posebno poglavje v delovnem programu kongresa je bilo vprašanje o skrčenju delovnega urnika za delavke — matere. O tem vprašanju je govorilo več delegatk, med katerimi že omenjena Elda Scarzella in dr. Bianca Renzi. Ker je to vprašanje že skrajno pereče, je organizacija svoj predlog naslovila celo sami mednarodni ženski organizaciji. Kako je to vprašanje važno, nam dokazuje tudi dejstvo, da se je z njim ukvarjal celo posebni pododbor Združenih narodov. Že sama OZN je potrdila znano zahtevo, da mora ženska dobivati za enako delo enako plačo kot moški, ker pa tega ZN ne morejo svojim članicam vsiliti, so to nalogo poverili posameznim državnim ženskim organizacijam, naj vprašanje obdelajo v okviru pogojev, potreb in možnosti posameznih držav. Na kongresu v Milanu je bila sicer avržena teza, naj bi si same delavke — matere izbrale delo s skrajšanim urnikom, toda to je za naše razmere iluzorno, saj gredo žene — matere delat zato, ker jim družinski dohodki ne omogočajo dostojnega življenja in si dela ne morejo izbirati po želji.

V splošni diskusiji, ki se je razvila v zvezi z raznimi referati, je govorila tudi Diletta Martini, ki je prikazala skrajno nazadnjaške razmere na italijanskem podeželju in govorila tudi o pomanjkanju otroških jasli in drugih podobnih ustanov v zvezi s potrebami delavk — mater. Govornica se je posebno zavzela za uresničenje že stare zahteve po enaki plači za enako delo in za predlog o 40-urnem delovnem tedniku, ki naj bi bil prvi korak k uresničenju zahtev in teženj delavk — mater, ki se ne morajo ukvarjati le z delom, ampak tudi z vzgojo svojih otrok.

Primerno oblečena za sedanjo hladno dobo.

PREZGODNJI ZAKON z zdravstvenega gledišča

Na kratko bomo skušali prikazati vprašanje, ki pogosto ni dovolj znano. Že v začetku moramo pristaviti, da podatki, ki jih bomo navedli, ne veljajo za vse dežele in za vse narode, ampak v glavnem za tiste narode, ki žive v našem zemljepisnem pasu t. j. v pasu severnega Sredozemlja.

Gre za vprašanje mladih zakonov. Po določenih statističnih podatkih se opaža, da so se v zadnjem času ljudje začeli ženiti oziroma možiti tudi precej mladi. Medicinska znanost pa govori, da premladi zakoni niso preveč posrečeni in to iz več razlogov. Osnovni razlog temu je vprašanje, ali more premlada žena tudi postati mati. V nekaterih državah že sam zakon prepoveduje poroko pred osemnajstim letom in taki zakoni so dovoljeni le po odobritvi komisije, v kateri ima glavno besedo zdravnik, ki ugotovi ali je moški odnosno ženska primeren za zakon.

Po statističnih podatkih je znano, da pri 18 letih žensko telo še ni povsem zrelo za zanositev. Tu ne gre le za zrelost generativnih organov, ampak za zrelost splošne konstitucije. Iz tega sledi, da pride pri premladih materah pogosteje do spontanih splavitev kot pri povsem zrelih ženskah. Pogosto pride pri njih tudi do prezgodnjih rojstev ali celo do neplodnosti.

Glede nosečnosti je treba vedeti, da ta obremenjuje vse organe, predvsem okostje, srce, pljuča in jetra. Ti organi pa pri premladih materah še niso povsem razviti ali vsaj ne dovolj odporni da bi mogli zadostiti potrebam, ki jih nalaga nosečnost. In to še ni vse. Nosečnost terja fizične napore in bolečine, te pa lahko izzovejo težko psihično reakcijo. Zato postane to celo problem obstoja in harmonije v družini. Zakon terja namreč tudi duševno zrelost in sposobnost za zakonske in družinske dolžnosti. Zato strokovnjaki ne priporočajo premladih zakonov, ki nimajo te omenjenih pomanjkljivosti fizičnega značaja, ampak utegnejo imeti tudi težje posledice družbenega značaja.

Za konec bomo ponovno pribili, da velja to v glavnem za naše razmere, dočim je znano, da so na pr. pri južnih narodih tako ženske kot moški po navadi prej fizično razviti kot naši ljudje

Sal kot izrazito letosnje pokrivalo.

NEKAJ NASVETOV PRED NAKUPOM KLOBUKA

V modi so šali in ruske kučme

Letošnja moda klobukov je prestala že nič koliko kritik, vendar pa se lahko tudi nelepa oblika letošnjega modela lahko v spretnih rokah modistinje spremeni v ljubko pokrivalo ali pa postane zaradi nespretnih rok pravo strašilo. Predvsem je moderen centrično nošem klobuk, toda obrazom, katerim ne pristaja dobro, je enakovredna tudi v eno stran potisnjena čepica. Rute in rutice so precej izpodrinili šali, tesno priviti okoli glave in vratu. Krzneni klobuki, visoke kučme in ploščate čepice, so spet v modi. Vse to pa daje tako pestro izbiro letošnjih ženskih pokrival, da bi bilo vsako nezadovoljstvo odveč.

Pri izbiri klobuka moramo biti pozorne na dvoje: na obliko in barvo. Kadar izbiramo obliko se postavimo nekaj korakov od zrcala, tako da nas barva in podrobnosti ne motijo. Pred odločitvijo pa je potrebno, izbrati iz bližine ogledala, vendar z mislijo, da klobukova barva šedaj ni odločujoča. Nevešče oko namreč prepogosto vara obrazu dobro pristajajoča barva klobuka, ki pa dobi v starem, na novo preurejenem klobuku drugačen pomen.

Ko klobučku izbiramo barvo, izbirajmo pazljiveje kot blago. Kakršnokoli obliko si bomo že izbrale bo barva pri skupnem učinku soodločala. Osnovno načelo bi bilo, da naj bo klobuk v isti barvi, ki je kontrastna lasem, ki se kar najbolje ujema z barvo polti in oči ter dopolnjuje barvno harmonijo plašča, obenem pa je v istem barvnem odtenku kot je šal, rokavice, torbica, čevlji ali vsaj eden izmed njih. Občutljivejše bodo posvetile nekaj pozornosti temu, da ne bo prav klobuk tiste barve, ki mora biti indiferentna za vsako ceno. Sestav barv vseh modnih dodatkov (klobuk, šal, rokavice, torbica, čevlji) mora biti čim ubranejši, v barvni melodiji pa eno prevladuje. Če je solist klobuk, naj se ista barvni odtenek ponovi v šalu ali rokavicah. To dvoje izbiramo zato, ker je najlažja zamenjava. Pri izbiri novega klobuka se, če svojemu okusu popolnoma ne zaupamo, prepustimo vodstvu izkušene modistke.

NASVETI

Če slučajno nimate sode ali drugega pralnega praška pri sebi, operite posodo od mleka s krompirjevimi olupki, ki jih skuhajte v posodi, ki jo hočete oprati.

Kako ravnamo z obutvijo

Umazanija razjeda usnje, zato moramo usnje pazljivo čistiti, da prehitro ne razpoka. Prah in blato odstranimo s krtačo. Prav blatne čevlje umijemo, potegnemo na kopiti, če tega nimamo, pa natlačimo vanje časopisnega papirja ki obenem vpije tudi vlago. Veliko bolje je tudi, da čevlje menjamo, seveda tisti par, ki ga ne nosimo, ne sme stati kje v zapuščenem kotu, umazan in morda celo premočen.

Od časa do časa pa je priporočljivo čevlje umiti z mlačno vodo in jih na zraku posušiti. S tem namreč odstranimo nabrano plast loščila in pomoremo usnju, da pride v njegove pore sveže mazilo, ki usnje ohranja in ne razkraja.

Za čevlje je komaj dobra najboljša maža, kar se dobi, da jim ohranimo blešček videz.

Semiš čevlje (camoscio) očistimo najprej z mehko krtačo prahu, nato pa se spravimo z gumasto krtačo ali smirkovim papirjem nad madeže. Zanemarjene semiš čevlje lahko očistimo z bencinom, etrom, pa tudi s petrolejem. S staro zobno ščetko, ki jo namakamo v eno od teh sredstev, obdelamo ves čevelj in ga damo na kopito. Osušenega z mehko krtačo skrtačimo.

Mokrih čevljev ne sušimo na prevročem kraju na peči ali štedilniku. Usnje je za vročino občutljivo, preden se zavemo, je nesreča že tu.

Polica za čevlje naj bo na suhem in na zračnem kraju in je tako napravljena, da pride zrak od vseh strani do njih.

Težke čevlje, ki jih nosimo samo ob slabem vremenu, shranjujemo le čedno osnažene in namazane z dobro maščobo. Odlično sredstvo je ribje olje, ki usnje impregnira z maščobo da resnično ne prepuščajo vlage.

DOBRICA ĆOSIĆ: SEDEM DNI V BUDIMPEŠTI

Prva izrazito reakcionarna gesla

3.

Bolj grozljiv kot veličasten prizor, ker sem čutil, da hoče ta svetloba v tej temi opozoriti na drugo in dolgo potovanje. Čez nekaj minut so se žarnice na trgu spet prižgale, bolehne v večerni megli, množica pa ni imela potrpljenja, da bi gledala nerazsvetljen parlament brez madžarske nacionalne zastave in se je zato pognala proti vratom. Ker me je množica nosila, sem se kmalu znašel prilepljen ob železnih vratih pri reprezentativnem vhodu v parlament in slišal glasne klice: «Hočemo večstrankarski sistem!» In ker takšen sistem ni moje politično prepričanje in ker sem imel v žepu poleg jugoslovanskega potnega lista tudi legitimacijo člana jugoslovanskega parlamenta, sem se na vse kriplje trudil, da se ne bi znašel med tistimi prvimi desetimi, ki bi vdrli v temačno avlo madžarskega parlamenta, pa sem napel vse svoje telesne sile, prav nevljudno hodil in udarjal ljudi z lakti ob podpori mojih lepih znank, dokler se nisem nekako skotalil po desnih stopnicah.

Ta mala rešitev me ni razveselila; izgubil sem tolmača. Moje znanke ne znajo rusko, jaz pa ne madžarsko. Moral sem jim biti na razpolago. Nekako sem razumel, da me bodo odpeljale k prijateljici zdravnici, ki zna srbsko. Šel sem z njimi, ko sem začul iz množice glas: «Tovariš Cošić!» Iz srca sem se razveselil tega Srba. To je bil Madžar iz Novega Sada, ki je bil prišel pred nekaj dnevi v Pešto, da bi obiskal sorodnike. Dejal je, da me pozna po mojih knjigah in jaz sem mu prisrčno odzdravil: «Zdravo, brat Srb!» Že pet ur sem na nogah, pomečkan in ves razpet, čeprav je hladen večer. Zato pristanem na kozarec piva. Pred stavbo CK so skupinice varnostnih organov v civilni obleki. Razsvetljeno je samo nekaj oken. Koga zastopa ta centralni komite Partije madžarskih delovnih ljudi, ko nocoj molči v tej stavbi in posluša mržnjo stotisočev. Mar to revolucionarno vodstvo ne čuti, kako revolucionarne so množice na budimpeštanskih ulicah in koliko je med njimi tudi kontrarevolucionarnega sovraštva? Celo v imenu stalinizma, celo v naporu, da bi ga rešili, bi se morali nocoj pokazati in nekaj povedati, ljudstvu nekaj obljubiti, čeprav za to, da bi ga prevarili, za nekaj dni, ker politik na Madžarskem zmore nocoj vse, ne more in ne sme pa molčati.

Po drogovih in izložbah so nalepljene šapirografirane resolucije študentovskih organizacij, ki jih bero skupine ljudi in odobravajo. Posrečilo se mi je dobiti eno resolucijo v roke in takoj opazim — hvala bogu, da tudi Madžari uporabljajo arabske številke, — da so vse resolucije danes v šestnajstih točkah. Po naključju? Ne vem. V nabito polni kavarnici ob pivu mi moj novi znanec prevede nekaj točk iz resolucije študentov politehnične univerze in jaz citiram:

«1. Zahtevamo, da vse sovjetske čete zapustijo Madžarsko v skladu z mirovnimi določbami; 2. Zahtevamo izvolitev novega centralnega komiteja in vseh partijskih vodstev od najvišjih do najnižjih na podlagi tajnega glasovanja; 3. Vlada se mora takoj preosnovati pod vodstvom Imra Nagyja in takoj se morajo zamenjati vsi voditelji iz dobe stalinistov — Rakosija; 4. Zahtevamo javen proces proti Mihalyu Farkasu in njemu podobnim, ki so v prvi vrsti odgovorni za vse grehe in za uničevanje države — treba jih je posaditi na zatožno klop ljudstva; 5. Zahtevamo splošne enake in tajne volitve v državi ob udeležbi več strank zaradi izvolitve zastopstva v skupščini. Zahtevamo pravico delavcev do stavke; 6. Zahtevamo revizijo madžarsko-sovjetskih in madžarsko-jugoslovanskih političnih, gospodarskih in kulturnih stikov na podlagi novih sporazumov, ki vsebujejo politično in gospodarsko enakost in nevmešavanje v notranje zadeve naše države; 7. Zahtevamo reorganizacijo celotnega madžarskega gospodarskega življenja ob sodelovanju strokovnjakov. Naj se izvede revizija celotnega gospodarskega sistema ob upoštevanju interesov madžarskega ljudstva; 8. Naj se objavijo vse zunanjetrgovinske pogodbe in podatki o dolgovih, ki se ne morejo nikoli izplačati. Zahtevamo odkrito in pošteno informacijo o ležiščih uranove rude v naši državi in o ruskih koncesijah na teh ležiščih; 9. Zahtevamo, da se norme, ki se uporabljajo v industriji, temeljito revidirajo. Prav tako zahtevamo ureditev tarifnega sistema za vse delavce in nameščence. Zahtevamo uvedbo eksistenčnega minimuma za madžarske delavce; 10. Zahtevamo svobodo mnenja, razgovora, svobodo tiska, svobodo radia in nov časopis z veliko naklado, ki bo glasilo MEFES. Zahtevamo, da se obstoječi personalni podatki objavijo in njihov vpliv onemogoči; 11. Zahtevamo, da se simbol stalinistične tiranije in političnega pritiska — Stalinov spomenik — takoj odstrani in na njegovem mestu postavi dostojni spomenik mučencem in bojevnikom za svobodo iz leta 1848 in 1849; 12. Zahtevamo, da se sedanji grb, ki je tuj madžarskemu narodu, odstrani in na njegovo mesto postavi stari Košuthov grb. Zahtevamo, da madžarska vojska dobi novo uniformo, ki bo spodobna in v skladu s tradicijo. Zahtevamo, da postane 15. marec* madžarski narodni praznik in praznik počitka. Da postane 6. oktober** praznik madžarske žalosti, praznik šolske žalosti.

Osem je ura. Signal radio Kosuth Budimpešte. V kavarni zamre hrušč. Govori Erne Geroe, prvi sekretar Partije madžarskih delovnih ljudi. Tišina se je prelivala v nezadovoljstvo in godrnjanje, nato pa v proteste, dokler ni na koncu nekdo s kletvico zapri izdio. Povedali so mi, da je Geroe govoril o pomenu obiska v Jugoslaviji, o tem, da je sovražna parola, da Sovjetska zveza izkorišča Madžarsko, da Sovjetska zveza pomaga graditi socializem na Madžarskem in da je to, kar se dogaja na ulicah Budimpešte in na trgu pred parlamentom, sovražna in kontrarevolucionarna provokacija, ki ji ne smejo nasedati madžarski delovni ljudje. Jaz sem zdaj popolnoma prepričan, da se od tega trenutka začenja novo poglavje madžarske zgodovine. Zaskrbljen sem in ogorčen. V noči grmi od krikov pred parlamentom: «Naj se pobere Geroe! Naj se pobere Geroe!» Vrivam se v to množico ves hiter in napet. Na parlamentu visijo madžarske nacionalne zastave, ki so tuko mirne in zato v nesoglasju s tem požarom pod njimi v srcih in pesteh. Z balkona slišim: «Pozor, pozor! Zastopniki dijaškega parlamenta prosijo meščane, naj varujejo stavbo, ker je parlament naš. Prosim red in disciplino. Madžari, bodite dostojanstveni!» Ali je ta dijaški parlament prva nova revolucionarna oblika, ki je zrasla iz teh demonstracij. Rad bi videl da je, ker ta pojem turi kri in me spominja na skojevske dni. Vsi čakajo Imra Nagyja. Pravijo, da se dolge ni hotel odzvati na telefonu, njegova žena je odgovarjala, da ni v Budimpešti, zastopniki dijaškega parlamenta pa so jo prepričevali in rotili, da jim omogoči pogovor z njim. Trdili so, da je usoda madžarske in socializma zdaj v njegovih rokah. Čas je mineval. Imre se ni pojavil, toda zdaj vsaka minuta ni časovna enota, ampak strašno kopičenje sovraštva, eksplozija, zaletavanja v nekaj, kar se bo vsaj za mene končalo negotovo, ker slišim tudi reakcionarne parole, ki dobivajo vedno glasnejšo podporo. slišim tudi antisemitske parole. Sekunde zdaj odločajo. Kakšni trenutki! S kakšno človeško silo naj se ti trenutki določijo in ostanejo v spominu. Jaz sem gost v tej deželi in lahko zabeležim samo nebistveno. Mar stari komunist in revolucionar Imre Nagy ne čuti te priložnosti, ki mu jo je ponudila zgodovina, mar ga ne mami, da bi celo umrl za uresničenje poslanstva, ki je tako redko v človeškem življenju? «Pozor, pozor Imre Nagy je v stavbi». Ovacije kriki. Mrzlica me spreletava. Kaj bo rekel Imre Nagy? Ker ga tako ljubijo in ker si ga tako želijo, mora povedati tisto, kar sto tisoči od njega pričakujejo. V nekaj trenutkih se pomiri trg. To ni tišina, temveč groza v pričakovanju usode. «Pozor, pozor! — Tovariši meščani, preživljamo zgodovinske trenutke. Dajam besedo Imru Nagyju!» se je zatakalo v grlu zastopnika dijaškega parlamenta z balkona parlamenta, ki niti nevem več, čigav je. Pozdravi, klobuki v zrak, ploskanje, udarjanje z dlanmi: «Posvetite, da ga bomo videli!»

«Ali ga poznaš? Da nas ne prevarijo».

«Poznam ga in tudi glas poznam», mi prevaja prijatelj dvogovor med dvema staretšima Madžaroma. Na balkonu parlamenta osvetljujejo z nekakšnimi svetilkami obraz Nagyja, on pa — kakor se meni zdi — s konvencionalnim političnim nasmehom medlo maha z roko. Zaradi kričanja ne more začeti goveriti, prosi za tišino in maha z listom papirja.

Vsi nezaupno komentirajo to, da je Imre Nagy napisal govor.

Naposled z utrujenim in težkim glasom Imre Nagy začne: «Tovariši in prijatelji...»

Tisoči vpijejo iz množice: «Nočemo tovariši!»

«Dobro... Dragi prijatelji, iz-

(Nadaljevanje na 4. strani)

* 15. marec, dan začetka revolucije 1848.

** 6. oktober 1949 ustrelitev vojaških voditeljev revolucije. 6. oktobra 1956 so bili slovesno pokopani Laszlo Rajk in tovariši.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

UPRAVNE VOLITVE NA GORIŠKEM

Za občinske volitve socialisti povezani s socialnimi demokrati in komunisti

V Gradiški in Gradežu nastopijo s socialnimi demokrati, v ostalih vaseh pa s komunisti na ljudskih listah - Škodljiva razcepljenost ljudskih in levičarskih sil

Sedanje upravne volitve na Goriškem so zanimive tudi zaradi tega, ker bodo v trenutku, ko je v Italiji postalo aktualno vprašanje socialistične združitve. Prve priprave na sedanje volitve so kazale, da bo proces socialistične enotnosti pripomogel k sestavi skupnih kandidatnih list socialistov in socialdemokratov. Pogajanja med obema strankama pa so pokazala, da je gledanje posameznih predstavnikov na sestavo skupnih kandidatnih list še precej oddaljeno in da so predvsem socialdemokrati zahtevali od socialistov prevelike koncesije, ki jih voditelji PSI niso mogli dati prav zaradi nujnosti, da se delavske sile leve opozicije preveč ne razbijejo.

Čeprav so obstajali subjektivni in objektivni razlogi, ki so preprečevali prehitevanje socialističnega združevanja v vsedržavnem merilu, h katerim se je v zadnjem času pridružilo tudi neprijetno vprašanje intervencije ruskih čet v notranje zadeve Madžarske, vprašanje, ki je mestoma imelo tudi svoje negativne posledice na sodelovanje obeh strank, je vendarle omembe vreden napredek, ki sta ga stranki dosegli v Gradiški in Gradežu, kjer sta predstavili skupno kandidatno listo za izvolitev dveh občinskih svetov, ki sta bila v demokristjanskih rokah. Vsak pošten demokrat bo gotovo pozdravil to sodelovanje. Edina škoda pri vsem tem je samo v tem, da socialistični stranki nista našli skupne platforme pri sestavi kandidatnih list v večini goriških občin.

Po drugi strani pa se je PSI v nekaterih občinah kot na primer Ronke, Staranzan, Krmin, Medea in drugje, kjer so bile predstavljene ljudske liste, povezala z drugo delavsko in opozicijsko stranko KPI. Ta povezava je zlasti važna v krajih, kjer velja večinski sistem in je nujno potrebna povezava vseh naprednih in opozicijskih sil, da zmaga občinska upravna politika. Če upoštevamo tudi stališče, da je goriška federacija KPI zavzela do dogodkov na Madžarskem svoje stališče, ki ga je demokratična javnost ugodno ocenila prav zaradi poudarjene obsodbe sovjetske intervencije, tedaj je sodelovanje omenjenih levičarskih strank pozitivno dejanje in v korist delovnega ljudstva.

Pri vsem tem je po našem mnenju škodljivo to, da ni bilo mogoče najti med vsemi levimi opozicijskimi silami ne glede na njihovo strankarsko pripadnost sodelovanje v konkretnih vprašanjih, kar bi tem silam, ki so v nasprotju z lastnimi interesi zbrane v večlevičarskih grupacijah, omogočilo boljši uspeh.

Izpred goriškega sodišča

Niso jima mogli dokazati tatvino tekstila za 800.000 lir

Pred goriškim sodiščem sta se morala v torek zagovarjati dva Napolitanca bivajoča v Trstu in sicer 40-letni Salvatore Tammaro od Sv. Marije Magdalene spodnje 822 in 47-letni Vincenzo Calabrese iz Ul. Xydias 4.

Oba Napolitanca sta bila obtožena, da sta 19. julija 1954. leta okradla Vittorio Tommasi iz Gradeža, ki ima trgovino s tekstilom v istem mestu. Omenjenega dne, naj bi namreč oba tujca izkoristila prazne popoldanske ceste in v času od 13. do 14. ure odprla s posebnim ključem vrata trgovine. Tu naj bi si izbrala precej blaga, med drugim 30 m platna makò v vrednosti 70.000 lir, 25 kosov blaga za moške obleke v vrednosti 450 tisoč lir in vsoto 120.000 lir, ki je ležala v miznici. Tatova naj bi po pripovedovanju in obtožnici moža okradene trgovke Attilia Senigagliesija odšla iz trgovine, z blagom nakopičenim v velikem kovčku, skozi zadnja vrata, pri odhodu naj bi pustila oboje vrat odprtih.

Tatovoma je bilo zelo težko priti na sled, ker ju ni nihče videl dovolj od blizu, zaradi tega tudi sodišče tako Tammaru kakor Calabresu ni moglo dokazati krivice in ju je popolnoma oprostilo.

Darovi za Dijaško Matico

Za gojence Dijaškega doma v Gorici so darovali N.N. iz Doberdoba 500 lir, N.N. iz Gorice 1.000 lir, tov. Jožefa Brajnik iz Standreža 250 lir. Družina Tomšič iz Standreža 20 kg krompirja in družina Gulin iz Standreža 10 kilogramov krompirja in 4 kilograme fižola. Družina Koršič iz Jazbin 3 košare sadja, družina Bučinel iz Jazbin 1 košaro sadja. Družina Klanjšček iz Steverjana 1 zaboj sadja, N.N. iz Sovodenj 6 kg fižola, N.N. iz Sovodenj 6 kg fižola, Tov. Marušič Francka vdova Tomšič iz Sovodenj 7 kg fižola. N.N. iz Steverjana 40 kg jabolk. V Standrežu pa so kmetje darovali še 80 kg krompirja, 5 kg solate, 10 kg razne zelenjave, 10 kg ohrovta, 20 kg koruznih storčev in 10 kg cikorije. Vsem darovalcem se uprava doma najtopleje zahvaljuje.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Kuerner, Korzo Italia 4, telefon 25-76.

Sestanek med predstavniki sindikatov in delodajalcev za rešitev spora v SAFOG

Že v ponedeljek bi moral biti na sedežu Zveze industrijcev sestanek med sindikalnimi zastopniki in predstavniki delodajalcev livarne SAFOG iz Gorice. Kot znano zahtevajo delavci SAFOG ureditev akordnih prejemkov, ureditev doklade za menzo, plačilo nadur vsem uradnikom, doklade delavcem, zaposlenim pri škodljivi proizvodnji, vprašanje najemanja vajencev itd. Končno so se sindikalni zastopniki in predstavniki delodajalcev sestali sinoči ob 17.30; o sestanku bomo poročali podrobneje v naši jutrišnji številki lista.

Seja na sedežu CAFO v Gradežu

Ob prisotnosti županov iz Gradiške, Sovodenj, Farre, Fojjana, Romansa, Villessa, Mariana, Zagraja in prefektovih komisarjev iz še nekaterih bližnjih občin, ki so vključene v konzorcij za vodovod vzhodne Furlanije, je bila v ponedeljek seja konzorcija CAFO.

Sejo je vodil gradiščanski župan, ki je govoril o delovanju konzorcija vse od njegove ustanovitve 1949. leta pa do danes. Poročilo je bilo soglasno sprejeto, nato pa so še odobrili obračune konzorcija za leta 1953, 1954 in 1955.

DVA PRIMERA SLABE OBČINSKE UPRAVE V DOBERDOBU

V jameljski osnovni šoli streha močno pušča Slabo potrošena odškodnina za posledice toče

Ali ne bi bilo bolje, če bi namesto stroja za obračanje detelje kupili dva stroja za koruzo?

Hudo deževje zadnjih dni je povzročilo hude skrbi učnim močem v Jamljah. Marsikdo si bo mislil: «Zakaj naj bi jim deževje povzročalo hude skrbi, saj vendar ne poučujejo pod milim nebom». To je že res, da ne poučujejo pod milim nebom, res pa je, da se pouk vrši pod stropom, izpod katerega curlja v taki meri, da bi morali šolarji imeti odprte dežnike, da bi se obvarovali pred dežjem.

Vsaka napaka pride na dan ob pravem času. Dokler je bilo lepo vreme in ni deževalo, je bilo v jameljski šoli vse v redu; brž ko pa je pričelo deževati, pa je postalo očitno, da nekdo ni izpolnil svoje dolžnosti do skupnosti. Ne vemo, ali je bil to osebno doberdobski župan, odnosno njegova občinska uprava, dejstvo vendarle ostane, da je doberdobska občinska uprava dolžna skrbeti, da bo sicer zasebno poslopje, v katerem imajo pouk jameljski otroci, primerno za poučevanje, ne pa da pušča na vseh koncih in krajih. Najmanj kar lahko rečemo, je to, da je to bolj kot zgovoren primer slabe občinske uprave. Jameljci imajo dovolj razlogov, da so z njo nezadovoljni.

V nekem včerajšnjem italijanskem dnevniku smo z začudenjem opazili vest, po kateri naj bi goriška prefektura izkazala doberdobski občini svojo naklonjenost s tem, da ji je brezplačno podarila stroj za obračanje detelje. Tadar, katerega vrednost naj bi se sukala okoli 70.000 lir, naj bi bil dan prebivalstvu namesto gotovine za škodo, ki jim jo je povzročila toča v vinogradih in na pridelkih.

Dejanje bi bilo vse pohvale vredno, če ne bi predstavljajo utemeljenega razloga za pomisleke prebivalstva, ki ne more razumeti, kako je mogoče neki stroj darovati doberdobski občini in s tem občanom, ko pa istočasno ljudem niso izplačali odškodnine, ki jim je bila priznana? Ali se stroj daruje in se izplača še odškodnina, ki jo je povzročila toča, ali pa se stroj kupi z denarjem, ki je bil namenjen za izplačilo odškodnine. Če se ne motimo, je županstvo stroj kupilo z denarjem, ki je bil namenjen oškodovancem.

Občani so nezadovoljni s strojem. Pravijo, da bo stroj za obračanje detelje koristil samo nekaterim, ker ga ne bodo mogli vsi istočasno uporabljati. (Kadar je namreč čas, vsi kmetovalci pokosijo in bi stroj vsi rabili; to pa bo nemogoče).

Pravijo namreč, da bi tisti, ki si je izmislil nakup tega stroja, napravil veliko bolje in v korist vseh občanov, če bi za ta denar predlagal nakup dveh strojev za «manjenje» koruze: enega bi imeli na Krasu, drugega pa v Dolu.

Če bi se občinska uprava posvetovala z občani, česar pa ni napravila in ni bilo niti v volilnem programu pred štirimi leti, tedaj bi se lahko izognila tako nudim napakam, ki so upravičeno sprvile do ogorčenja tudi najbolj mirnega občana.

Najprej so interesi skupnosti in tem mora služiti dobra občinska uprava; dovolj dokazov govori, da je bila stara občinska uprava daleč od teh nazorov.

Sladkor, kava in olje na nakazila proste cone

V ponedeljek so v Gorici in v Sovodnjah pričeli razdeljevati kavo in sladkor na nakazila proste cone.

Vsak potrošnik prejme 1 kg in pol sladkorja in sicer na odrezek št. 19 potrošniške karte.

Kave pa prejme vsak po 0,350 kg če je surova ali pa 0.280 kg pražene in sicer na odrezek št. 20.

Prav tako bo lahko vsak nabavil 1 liter semenskega olja.

KINO

CORSO. 17.00: «Papagaji», Fabrizzi, Sordi in De Filippo.

VERDI. 16.00: Varieté in film «Današnji čas», zadnja predstava ob 21.45.

VITTORIA. 16.30: «Herojski odpor», S. Hayden; od 21. do 22. ure «Odnehaš ali nadaljuješ».

CENTRALE. 17.00: «Poveljnik Flynt Moona», R. Hudson; od 21. do 22. ure «Odnehaš ali nadaljuješ».

MODERNO. 17.00: «Krik zasledovanega», V. Gassman.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE IZ TRSTA
gostuje v nedeljo 18 novembra v Gorici z Gogoljevo igro

ŽENITEV

Nastopilo bo z dvema predstavama, prva bo ob 16. uri, druga pa ob 20. uri v prosvetni dvorani na Korzu Verdi 1. Prodaja vstopnic od petka dalje na sedežu Zveze slovenskih prosvetnih društev v Ulici Ascoli ter v kavarni Bratuž

ŠPORTNI DNEVNIK

KOSARKA

Dva poraza jugoslovanskih košarkarjev na Poljskem

GDANSK, 14. — Jugoslovanska košarkarska reprezentanca, ki se mudi na Poljskem, je doslej odigrala že dve tekmi proti reprezentanci Poljske in obakrat izgubila. Prvo srečanje, ki je bilo v nedeljo zvečer v Gdansku, je Poljska odločila v svojo korist z visokim rezultatom 71:56 (34:25). Poljaki so bili posebno v prvem polčasu v izraziti premoči, v drugem pa so nekoliko popustili. Med Jugoslovani sta bila najboljša kapetan Loci in Ljubljančan Kristančič.

Povratno tekmo, ki je bila sinoči, pa so Jugoslovani izgubili s tesnim rezultatom 54:51 (27:28). Jugoslovani so tokrat zaigrali zelo dobro in bili v prvem polčasu celo boljši nasprotnik. Koše za Jugoslavijo so dosegli Radovič 18, Miletič 9, Kristančič 7, Danev 6, Engler 6 in Katič 5.

Jugoslovanska reprezentanca bo odigrala na Poljskem še dve tekmi in sicer 15. in 16. t. m. proti B reprezentanci Poljske v Krakovu.

NOGOMET

Honved in Voros Lobogo zmagala v Franciji in Belgiji

PARIZ, 14. — Madžarska nogometna enajstorica Honved je včeraj zvečer v parku princev premagala pariški Racing s 4:3 (2:1). Gol so dosegli: Kocsis 3 in Budai 1 za Honved ter Cisowsky 2 in Guillot enega za Racing. Tekmi je prisostvovalo 20.000 gledalcev.

CHARLEROI, 14. — Madzarska enajstorica MTK (bivši Voros Lobogo) je včeraj zvečer premagala belgijsko enajstorico Olimpique iz Charleroia s 5:2 (2:1).

PLAVANJE

Nov svetovni rekord Holandke Den Haan

AMSTERDAM, 14. — 15-letna holandska plavalka Den Haan je dosegla nov svetovni rekord na 200 m prsno v 25-metrskem bazenu s časom 2'46"4. Madžarka Novak je l. 1951 dosegla v Moskvi čas 2'48"5, toda mednarodna zveza je pozneje uvedla razločevanje zamahov stila metuljček in ortodoksnega prsnega stila.

PREDOLIMPIJSKE VESTI

Švicarji dokončno odpovedali udeležbo na olimpijskih igrah

Vzrok njihove dokončne odpovedi je v tem, ker niso mogli dobiti letala za prevoz moštva v Melbourne - Zmaga italijanskih vaterpolistov nad ameriškimi

ŽENEVA, 14. — Švica se ne bo mogla udeležiti olimpiade v Melbournu kljub temu, da je švicarski olimpijski odbor 11. novembra sklenil da bodo v Melbourne odpotovali vsi švicarski atleti razen telovadcev, katerih zveza je povzročila prvotni sklep o odpovedi udeležbi na olimpiadi.

Vzrok za ponovno švicarsko odpoved je v tem, da švicarskemu olimpijskemu odboru ni bilo mogoče najeti letala, ki naj bi atlete odpeljalo v Melbourne.

MELBOURNE, 14. — Mraz in zelo močan veter se vedno ovira atlete v Melbournu pri njihovih pripravah. Kljub temu pa so številni atleti le trenirali na raznih igriščih in bili deležni pozornosti tako športnih strokovnjakov kot javnosti. To velja predvsem za sovjetske in ameriške atlete. Tako je sovjetski tekmovalec v troskoku Leonid Ščerbakov navdušil s svojimi skoki, medtem ko je na drugi strani stadiona skakal prav tako občudovan ameriški skakalec s palico in olimpijski prvak iz leta 1952, Bob Richards. Tudi svetovni prvak v metu krogle O'Brien trenira vsak dan in meče kroglo redno čez 18 metrov. Pač pa je trener ameriških atletov Jim Kelly zaskrbljen zaradi forme najhitrejšega sprinterja na svetu Bobbija Morrowa, ki je zaradi bolezni precej zaostal s pripravami in tudi izgubil na teži. Pred odhodom v Avstralijo so v Kaliforniji Morrowa v teku na 100 m premagali Leamon King, Thane Baker in Murchinson in to z razmeroma slabim časom. V začetnih dneh se je Morrov sicer nekoliko popravil, vendar se ni dosegel svoje najboljše forme. Pač pa je ameriški vodja mnogo bolj optimist glede Arnija Sowella, enega izmed velikih favoritov na 800 metrov. Čeprav si je Sowell poleti med igranjem košarke zvil nogo in jo imel zaradi tega dalj časa v mavcu, je prejšnji mesec dosegel večkrat čas 1'49", kar je sicer daleč nad njegovim rekordom, a vendar kaže na boljšanje njegove forme.

MELBOURNE, 14. — Italijanski vaterpolisti pridno trenirajo. V svoji četrti treningtekmi so premagali vaterpolo moštvo ZDA z rezultatom 9:7. Italijani so bili posebno nadmočni v prvem polčasu, ko so vodili s 5:0. Šele v drugem delu je Američanom uspelo znižati razliko.

MELBOURNE, 14. — Češkoslovaški prvak Zatopek je izjavil, da bo na olimpiadi nastopil samo o maratonskem teku. Dejal je, da je prestar za tek na 10.000 m.

MOSKVA, 14. — Radio Moskva je sporočil, da je metalka diska Nina Ponomareva odpotovala včeraj v Melbourne z zadnjo skupino sovjetskih atletov. Pred odhodom je Ponomareva izjavila, da je v odlični formi in da upa, da bo izboljšala lastni rekord.

BELBOURNE, 14. — Ameriški atlet Maks Treux, najboljši ameriški specialist na 10.000 m in na 5000 m, se bo skoraj gotovo moral odpovedati nastopu na olimpiadi zaradi bolečin v hrbtenici, ki mu preprečujejo redno treniranje v Melbournu, kamor je prispel že pretekli petek.

MELBOURNE, 14. — Po mnenju revije «Ring Magazine» in drugih ameriških boksarskih strokovnjakov, bi morali ameriški boksarji osvojiti olimpijska prvenstva v muši, welter in težki kategoriji. V ostalih kategorijah naj bi zmagali Rusi, Argentinci in Francozi.

LUKSEMBURG, 14. — Olimpijsko moštvo Luksemburga je danes preko Kopenhagena, Los Angelesa in Honolulu odpotovalo v Melbourne, kamor bo prispelo 19. t. m. Moštvo sestavljajo štirje sabljači.

MELBOURNE, 14. — Madžarska metalka kopja Elizabeta Vigh se je na treningu poškodovala in se je zatekla v ambulanto olimpijskega naselja. Menijo, da bo za olimpijski nastop okrevala.

MELBOURNE, 14. — Avstralski olimpijski odbor je izvolil za kapetana avstralske olimpijske ekipe Johna Landyja z znak priznaja za njegove odlične rezultate in zaradi njegove priljubljenosti.

MELBOURNE, 14. — V olimpijskem naselju so danes dvignili zastavo Izraela. Izraelska ekipa šteje tri atlete in dva spremljevalca. Atleti so: Raaman (jadranje), Shoshana (plavanje) in Kushnir (skak v daljino).

SOLIDNI REZULTATI na mitingu v Geelongu

GEELONG, 14. — V mestu Geelong, 75 km od Melbourna, je bila danes lahkoatletska prireditev z mednarodno udeležbo. Doseženi so bili naslednji rezultati:

220 yardov (I. skupina): 1. Mike Agostino (Trinidad) 21"5; 2. Khalik (Pakistan); 3. Mel Spence (Jam.).

220 yardov (II. skupina): 1. Gooard (Trin.) 22"4; 2. Mal Spence (Jam.); 3. Robinson (Bahamas).

220 yardov (III. skupina): 1. Milton Campbell (ZDA) 21"9; 2. Johnson (ZDA); 3. Pickett (Avstral.).

Višina: 1. Charles Dus (ZDA) 1.94; 2. Wilson (ZDA); 3. Reavis (ZDA).

Krogla: 1. Parry O'Brien (ZDA) 18.401 m; 2. Neider (ZDA), 3. Bantum (ZDA).

1.000 yardov: 1. Jim Baily (Avstrl.) 2'07"8; 2. MacMillan (Avstral.); 3. Halberg (N. Zel.); 4. Walters (ZDA).

2 milj: 1. Chris Basher (Anglija) 4'48"2; 2. Coleman (ZDA); 3. Lawrence (Avstral.).

Štafeta na 1 miljo: 1. ZDA (Sowell, Baker, Morrow, Mashburn) 3'2"5; 2. Avstralija; 3. Pakistan.

220 yardov (finale): 1. Agostini (Trin) 21"5; 2. Khalik (Pak.).

120 yardov z zaprekami (finale): 1. Jack Davis (ZDA) 13"9; 2. Calhoun (ZDA).

Skok s palico: 1. Bob Gutowski (ZDA 4.47 m; 2. Richards (ZDA).

PRED NASTOPOM PROTI ŠKOTSKI IN ANGLIJI

NEZADOVOLJIVA FORMA jugoslovanskih nogometašev

V trening tekmi so s težavo premagali podzvezno enajstorico tovarne «Elektrostroj» iz Zagreba

ZAGREB, 14. — Kandidati za jugoslovansko A reprezentanco, ki so zbrani na kolektivnem treningu v Zagrebu, so včeraj odigrali svojo drugo trening tekmo proti enajstorici tovarne «Elektrostroj», ki tekmuje v podzvezni zagrebški ligi. Reprezentanti so zmagali z največjo težavo 4:3 in še to v zadnjem trenutku z golom Ognjanova. Najboljši jugoslovanski nogometaši so igrali zelo slabo in delno sta zadovoljila le Belin v obrambi ter Zebec v napadu. Reprezentanti so nastopili v naslednji postavi: Beara (Kralj); Belin, Crnkovič; Tasič, Horvat, Boškov; Petakovič, Miuttinovič, Ognjanov, Vukas, Zebec.

Reprezentanca, ki odpotuje v Anglijo v petek z vlakom bo pred odhodom odigrala še eno trening tekmo proti moštvu Tresnjevke, ki nastopa v I. conski ligi.

Kot znano bo Jugoslavija odigrala na otoku dve tekmi in sicer prvo 21. nov. proti Škotski in drugo 28. nov proti Angliji v Londonu.

NOGOMET

Norkoeping v Italiji

STOCKHOLM, 14. — Švedski nomegetni prvak Norkoeping bo jutri odpotoval v Italijo kjer se bo pomeril v dveh tekmah z italijanskim prvakom Fiorentino. Norkoeping bo verjetno nastopil v Florenci v naslednji postavi: Nyolm; Nyman, Axbom; Kaakansson, Johanson, Erickson; Sandin, Johnsson, Kaellgren, Bild Holmqvist.

AVTOMOBILIZEM

Ukinjena preiskava o nesreči v Le Mansu

LE MANS, 14. — Z razsodbo, da ni mogoče kazensko postopati, se je zaključila preiskava o incidentu 24-urne avtomobilistične dirke v Le Mansu l. 1955. Kot znano, je bilo tistega leta na tej dirki mrtvih 83 oseb in nad 100 ranjenih. Preiskovalni sodnik je izrekel svojo razsodbo po zaslišanju štirih izvedencev, ki so izjavili, da dirkači niso zakrivili nobene tehnične napake, ki bi mogla biti povod za nesrečo. Kot znano, je nesrečo zakrivil avto vrste Mercedes angleškega pilota Levegha, ki je zavozil v tribuno polno gledalcev.

Globe, izključitve...

MILAN, 14. — Razsodišče italijanske nogometne zveze je med drugim kaznovalo tudi naslednje moštva in igralce: Z globo 50.000 lir Lazio, s 40.000 lir Venezia. Za eno nedeljo je diskvalificiralo Scagnellata (Padova), Vitalija (Napoli) in Montuorija (Fiorentina). Z globami so bili kaznovani: 6000 lir Vicariotto (Palermo), Viola (Juventus), Segato in Schiaffino (Fiorentina). Z globo 25.000 lir je bil kaznovan tudi trener Milana Viani.

Šahovske vesti

DORTMUND, 14. — Šahovska federacija Zahodne Nemčije je predlagala šahovski zvezi Jugoslavije, da bi maja prihodnjega leta odigrali dvoboj na desetih deskah. Prireditelj dvoboja bi bil šahovski klub v Dortmundu skupaj s pokrajinskim odborom Westfalije. Točen datum bo določen po odgovoru šahovske zveze Jugoslavije.

PARIZ, 14. — Na poti iz Moskve je olimpijska reprezentanca Čila odigrala dvokrožni dvoboj na petih deskah proti šahovskemu klubu «Chaisse» iz Pariza. Francozi so nepričakovano zmagali z visokim rezultatom 8:2. Na brzopoteznem turnirju, ki je bil po zaključku dvoboja, je zmagal čilenski mojster Letelier, ki je nabral deset točk od dvajset možnih.

DJAKARTA, 14. — Sovjetski velemojster Julij Averbach je imel daljšo turnejo po Indoneziji. Igral je simultanke in predaval o šahovski teoriji. Na turnirju v Djakarti je osvojil prvo mesto s 7,5 točke od 8 možnih, v dvoboju proti indonezijskemu prvaku Hetagalenu pa je zmagal s 3,5:0,5.

BEOGRAD, 14. — Madžarski velemojster Szabo, ki se je na povratku iz Moskve ustavil v Jugoslaviji, je odigral v Nišu simultanko proti 33 sahistom. 1 partijo je izgubil, 7 remiziral, vse ostale pa dobil. Szabo bo igral še v Somboru, v Bački Topoli in v Subotici.

BOKS

SYDNEY, 14. — Boksar welter kategorije George Barnes je ponovno osvojil prvenstvo Avstralije in britanskega imperija z zmago po točkah nad Darntom Browownom.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 15. t. m. ob 18. uri film:

«Osvajalci otoka»

Od 21. do 22. ure televizijski prenos «ODNEHAS ALI NADALJUJES»

Kino v Križu

predvaja danes 15. t. m. ob 20.30 uri film:

«CIRKUS V OGNJU»

Igrajo: Margot Hielscher in Paul Kemp

Od 21. do 22. ure televizijski prenos «ODNEHAS ALI NADALJUJES»

Kino na Opčinah

predvaja danes 15. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

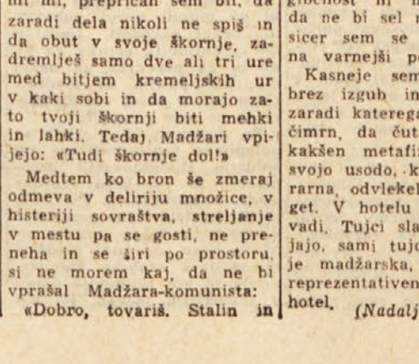

Od 21. do 22. ure televizijski prenos «ODNEHAS ALI NADALJUJES»

DOBRICA ĆOSIĆ:

Sedem dni v Budimpešti

(Nadaljevanje s 3. strani)

ražam svoje spoštovanje revolucionarnosti študentske mladine, da se bori za socialistično demokracijo...»

Spet ga prekine trušč odobravanja, toda ne samo odobravanja. Imre Nagy pa govori o upravičenih zahtevah revolucionarnih množic Madžarske, izraža prepričanje, da se bo Partija obnovila, in trdi, da sta CK in vlada pripravljena uresničiti te zahteve in izvesti vse tisto, kar je bilo že v načrtu in kar ljudstvo zahteva. Nekaj minut Imre Nagy ni mogel nadaljevati govora zaradi žvižgov in vzklikov: «Dol z vlado», «Naj se pobere Geroe!», «Zdaj ali nikoli!» «Takoj, takoj, nočemo kompromisa!» Imre Nagy pa zahteva red in mir in prosi ljudi, da bi se razšli na domove, ker so danes opravili zgodovinsko delo za Madžarsko, zahteva potrpljenje in vero v partijo, sklicujoč se na svoje potrpljenje, ki ga je bil pokazal, in na svojo vero, ki se je zdaj začela uresničevati. Imre Nagy tolaži in miri. Imre Nagy govori kot profesor. Toda v tem trenutku študentje ne poslušajo svojega, sicer priljubljenega profesorja.

«Jaz vam jamčim prijatelji, jaz vas pozivam in prosim, da se razidete po domovih...»

Protesti, žvižgi. «Jutri štrajk, jutri štrajk!»

«Pojdite domov, verjemite meni!»

Spet žvižgi. Imre Nagy pa jezno in razočarano sprašuje: «Komu žvižgate?»

«Geroeju, Geroeju,» odgovarja razočarana množica, v resnici pa žvižga njemu. «Spet se bomo srečali, na svidenje, dragi prijatelji,» je končal Imre Nagy in izginil z balkona.

«Zdaj ali nikoli!... Takoj, takoj!», vpijejo tisoči na trgu. Ljudje se poraženo in s sklonjenimi glavami razhajajo. Toda to so starejši ljudje in starci, tisti, ki se tešijo, da leta vedno prinašajo modrost. Tudi jaz sem poražen, razočaran, zaskrbljen, nisem pa moder in mislim: Imre Nagy, komu si zdaj prepustil te tisoče študentov in delavcev na kamionih in tramvajih? Cigavi usodi si prepustil Madžarsko zdaj pred mikrofonom dijaškega parlamenta s tega balkona v mraku? Zakaj nisi nocoj pripravljen tudi umreti, če bi bilo potrebno, samo da ne bi razočaral tistih, ki so za socializem. Zakaj dosti je takih, ki zanj niso. Glej, slišim jih, vedno glasnejši so, vedno številnejši in odločnejši. Jaz sem vsekakor samo vzhičen, ne vem tistega, kar ve Imre Nagy in kar vedo drugi — kdo ve, kakšna je v tem trenutku politična formula.

S prepolnih kamionov vpijejo: «Gremo na radijsko postajo,» odhajajo in mahajo z zastavami. «Jutri štrajk, jutri štrajk!» «Zdaj ali nikoli!» «Porušimo Stalinov spomenik!» Sprevodi se premaknejo in čez deset minut že divja govorica po trgu in ulicah: «Dva mladinca sta padla na radijski postaji. Zavzel jo je AVH in strelja.»

Pozneje nisem več gledal na uro, iz mesta se slišijo zamolkli streli.

«Blodim po ulicah, slišim demonstrante in preveč utrujen sem, da bi bil celo radoveden. Slutim, da do prišlo do kaosa. To gibanje množic je popolnoma ideološko mnogoglasno. Kakor da noč in čas, ure in minute mečejo v demonstracije vse bolj kontrarevolucionarno in nacionalistično razpoloženje. Ali se motim? Hudo bi mi bilo, če bi bila ta slutnja samo potrdilo moje politične deformacije. Zelo obširno govorim o tem s svojimi sobesednjaki Madžari. Bojim se, da ne bi moje zaskrbljenosti ocenili kot oportunizem, politikantstvo, defetizem revolucionarnosti, ker so člani partije, ker so optimisti in ker se navdušujejo nad razvojem in ritmom dogodkov. Kako si morem misliti, da bi bilo meni Jugoslovanu več za usodo socializma na Madžarskem kot njim, madžarskim komunistom? Toda jaz zelo malo poznam madžarske razmere. Moram pa jim glasno povedati svojo razdvojenost: «Bojim se, da ni tam pred parlamentom propadlo zadnje upanje, da bi ta veliki dan postal dan zmagoslavja revolucionarne Madžarske.» Oni pa mi govorijo: «Rušijo Stalinov spomenik! Pojdimo tja!»

Že osem ur sem na nogah. To je preveč za kondicijo mojega poklica in sploh za kondicijo v mirnem času. Prav mi je, ko sem pa šel na Madžarsko v novih nerazhojenih čevljih. Čevlji so bili črni in po modi, zdaj niso več. Toda: podirajo spomenik Josifa Visarionoviča Stalina. Kaj takega da ne bi videl? Človek z največ spomeniki na svetu, človek, ki so njegovo telo vlili v toliko ton brona. Nimam časa, da bi nabral podatke za Riplijevo rubriko. Naj duhovitejši ljudje izračunajo, koliko ton brona, kamna in mavca so uporabili samo za Stalinove brke, ki sem jih nekoč bolj ljubil od brkov svojega deda, ki sem mu rastel v naročju. Izmed tisočev in tisočev pada nocoj v Budimpešti prvi Stalinov spomenik. Ne grem zdaj na Stalinovo avenijo zaradi atrakcije, pač pa zato, da ne bi ostal revnejši, za ta usodni in zgodovinski trenutek.

To je požar iz ogorčenja, histerije, sovraštva, tako izključnega in tako absolutnega, da ga je nemogoče opisati. Tisoči ljudi, zanesenih v tem napadu na visoki in močni temelj, so zdaj eno in vsak je tu sam v svojem sovraštvu. Na tovornih avtomobilih so pripeljali varilne aparate, s katerimi bljujejo zdaj bronastemu človeku, ki je postal značilnost neke dobe, pa ne samo dobe, bruhajo snope sinjega plamena v zadnjico. On pa stoji stalinsko miren, dostojanstven in še strašnejši, ko mu po prsih sikajo iskre in ko mu tiste krotke roke ližejo kisikovi plameni. Iz notranjosti Pešte je slišati strele in rafale, bolj vesele kot pa grozljive. Očitno je, da gospodari po ulicah Pešte smrt. Fotoreporterji pa za slavo, za dolarje, funte in druge devize žgečkajo kričanje, histerično kričanje množice. Ta hip bi si želel zapisati v svojo zavest in spomin dejansko razpoloženje in nagibe človeka iz te množice. Toda to je nemogoče. Vse je razžarjeno, samo nebo je klasično jesensko, temačno in tiho. Tudi jaz sovražim Stalina in vem, zakaj. Toda ljubim, spoštujem in občudujem rusko in sovjetsko ljudstvo. Zaradi oktobra 1917, zaradi njegovega trpljenja, zaradi Stalingrada in vsega do Berlina in zaradi marsičesa, tako dragocenega za svet in ljudi. Najbrž sem zato, medtem ko Madžari povezujejo bronasteg Stalina okrog pasu z jeklenimi vrvmi, mu natikajo žico okrog vratu, drugače razburjen kot moj madžarski kolega, ki je z menoj, in kot Madžari okrog mene, kajti slišim in čutim parole in sovraštvo, ki ni samo antistalinistično. Malce nesrečen sem, ker je v sovraštvu proti Stalinu in stalinizmu čutiti in slišati tudi sovraštvo do naroda, ki je tudi sam toliko pretrpel zaradi človeka v skromnem vojaškem plašču. Nimam časa, da bi povpraševal, da bi se pogovarjal o tem, kajti tovorni avtomobili, navezani eden na drugega, hrumijo, ropotajo in zavijajo, da bi zrušili bronasto figuro, jeklene vrvi se trgajo, povezujejo, hrum in prasketanje motorjev se meša s kričanjem in psovkami množice, ki je povsem gluha za rafale strojnic in streljanje tam nekje okrog radijske postaje. Tedaj je bron zapokal, zaškripal. Zaslišal sem najglasnejši udarec v svojem življenju. Seveda, tako se mi je zdelo takrat. Množice so pritisnile na ogromno bronasto telo brez čutov in živčnega sistema in ga začele brcati, suvati, praskati, histerično, blazno in triumfalno. Vendarle tudi bronasti Stalin toži in ječi. S titim večnim in zato mrtvim in nerazburljivim stokanjem kovine.

O Josif! Kajneda je hudo, ker ni boga in ker vse človekove moči, oblasti in veličine tako neizbežno usahnejo z zadnjim migljajem očesa? Da, boga ni. Prav si naredil, ker si pustil bogoslovje. Še dostikrat v svojem življenju si prav delal, kajti čudil sem se ti, ko si buržoaznim novinarjem odgovarjal: «da», «ne», «vsekakor». Toda... Narobe je biti pijan od zmagoslavja. Gledam samo tvoje bronaste škornje, ki so bili nekoč mehki in lahki. Jaz, skojevec, sem bil prepričan, da jih tudi sredi poletja ne sezuvaš, ker si pač voditelj mednarodnega proletariata in ker je v tvojih rokah zastava svetovnega socializma. Verjemi mi, prepričan sem bil, da zaradi dela nikoli ne spiš in da obut v svoje škornje, zadremlješ samo dve ali tri ure med bitjem kremeljskih ur v kaki sobi in da morajo zato tvoji škornji biti mehki in lahki. Tedaj Madžari vpijejo: «Tudi škornje dol!»

Medtem ko bron še zmeraj odmeva v deliriju množice, v histeriji sovraštva, streljanje v mestu pa se gosti, ne preneha in se širi po prostoru, si ne morem kaj, da ne bi vprašal Madžara-komunista:

«Dobro, tovariš. Stalin in stalinizem, v redu. Tudi jaz sem proti njemu. Toda čemu izenačujete Stalina z današnjo Sovjetsko zvezo in ruskim ljudstvom? Veste, od vseh čustev, od vseh ideologij najbolj iskreno in najbolj sovražim šovinizem in nacionalizem. Tu ga je slišati.»

«Da. V tem razpoloženju množic je zdaj tudi nacionalizem in šovinizem. Toda, razumeti morate, da je pri nas na Madžarskem stalinizem ranil in pohodil najosnovnejša nacionalna čustva.»

Tako, v tem smislu mi je govoril madžarski komunist, jaz pa sem ostal zamišljen in zaskrbljen. In tako truden že, da me niti moja poklicna gibčnost ni mogla zadržati, da ne bi sel naprej. Pa tudi sicer sem se želel umakniti na varnejši položaj.

Kasneje sem se vendarle brez izgub in z bogastvom zaradi katerega sem tako nečimrn, da čutim v sebi nekakšen metafizičen strah za svojo usodo, ki ni samo literarna, odvlekel na Margit Siget. V hotelu je kot po navadi. Tujci sladokusno večerjajo, sami tujci, le postrežba je madžarska, torej klasičen reprezentativen «socialistični» hotel.

(Nadaljevanje sledi)